

# MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 5 (3461) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

## Tömeggyilkosságot jelentene az előzőnlés megkísérlése, egy délamerikai szenátor szerint

Lengyelország nem hajlandó lemondani követelése csekély töredékéről sem — Ma kezdik Ciano gróf perének tárgyalását Veronában

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik, hogy Chandler amerikai szenátor, az öt szenátor egyike, akot annakidején a szövetségesek európai harctereit beutazták, a Daily Telegraphé szerint kijelentette, hogy az európai előzőnlést veszélyesnek tartja, különben is az előzőnlés megkísérlése angolszász részről csak tömeggyilkosságot jelentene. Az angol közvélemény többsége elutasítja a csatornán keresztül vezetendő műveleteket, mert a velük kapcsolatos kockázat tulságosan nagy.

## Több mint egy óra hosszat zúgtak a bombázásra indult brit gépek London felett

Liszeabomból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint szombatra virradó éjszaka nagyszámú brit nehézbombázó repült át London felett déli irányban. Londonban több mint egy óra hoeszát halották a motorok zúgását.

A Post írja: Zürichbe jelentés érkezett, hogy Németország és Észak-Franciaország ellen a légitámadások pénteken is folytatódnak. Dél előtt, Észak-Franciaországot támadták. A déli órákban nehéz amerikai bombázók Délnyugat-németország ellen vonultak fel. Az eddigi jelentések szerint a német földi és légi elhárítás igen heves volt. Német terület fölött több helyen légicsapások voltak, melyekben, az eddigi jelentések szerint 12 amerikai nehézbombázót és 7 amerikai vadászgépet pusztítottak el.

## Még jobban kiélesedett az orosz-lengyel feszültség a lengyel miniszterelnök nyilatkozata következtében

Genfből jelentik: (MTI) A Tribuna de Geneve londoni tudósítója szerint a lengyel miniszterelnök nyilatkozata méginkább kiélesítette a feszültséget Lengyelország és a Szovjet között. A lengyel menekült kormány nyíltan kijelentette, hogy tényleges együttműködés csak lengyel-szovjet megállapodás esetén lehetséges. Addig a lengyelországi ellenálló mozgalmaknak szigorúan alkalmazkodnia kell a londoni kormány utasításaihoz. Megparancsolták ugyan, hogy mindent el kell kerülni, ami lengyel földön bonyodalmakra vezethet a szovjet csapatokkal, mindenki pontosan tudja azonban, aki ismeri a lengyel menekült kormányt, hogy számára az egyetlen fontos kérdés, megállapodás létesítése Moszkvával. Ennek a megállapodásnak pontos határozatokat kell tartalmaznia a válság megoldására. mégpedig az 1920-as helyzet

alapján. Kevés a remény arra, hogy Lengyelország követeléseinek akárcsak csekély töredékéről is lemondana.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Washingtoni jelentése szerint diplomáciai körök úgy vélik, hogy lengyel-szovjet

közeledés lehetősége ügyében megtörténik a döntés, míhelyt az európai tanácsadóbizottság megkezdí működését Lengyelország először felszabadítandó területén. Emellett azonban az Egyesült Államok és Anglia hajlanak arra, hogy a határkérdést a háború után rendezzék. Az európai tanácsadóbizottság tevékenysége, melyben a szovjet és a lengyel menekült kormány képviselője is részt vesz, hamarosan kikényszerítheti a kérdés megoldását.

Amsterdamból jelentik (MTI.) A NTL jelenti: Az angol híróroda jelenti Kairóból, hogy rendszerint jólétesült körökben pénteken este kijelentették, hogy jelenleg semmiféle remény sincs meg egyezésre a jugoszláv menekült kormány és Tito tábornagy között.

## Súlyos veszteségeket szenvedtek a horvát partizánok

Zágrábból jelentik (MTI.): Pénteken délelőtt 10 óra 10 perctől 12 óra 20 percig Zágrábban légiadó volt. A légvédelmi ütegek is működésbe léptek, mivel néhány repülőgép több hullámban elrepült a város fölött. Az ellenséges gépek néhány hullámban tovább repültek északkeleti irányban, mialatt néhány más vadászgép a főváros közvetlen környéke fölött körözött. Zágrára és környékére bombát nem dobtak le.

Zágrábból jelentik (MTI.): Azoknak a partizáncsapatoknak üldözése közben,

amelyek az újév első napjaiban Banjaluka megrohanásban résztvettek, 208 partizánt megöltek. Bolsanski Kobastól délre a partizánok 150. Karlováctól délre a zágráb-fiumei vasút mentén pedig 14 halottat vesztettek, közöttük egy dandárparancsnokot is. A Zágrábtól keletre fekvő Grubise Poljenál is elesett egy partizán dandárparancsnok. Összetűzések voltak a partizánokkal Lika megyében és Északdalmáciában is, ahol 50 partizánt megöltek, nagymennyiségű fegyvert és lőszert zsákmányoltak.

## Az amerikai szakszervezetek nem akarnak együtt tanácskozni az oroszokkal

Washingtonból jelentik (Bud. Tud.): A képviselőház igazságügyi bizottságának elnöke kijelentette, hogy előreláthatóan a jövő hét szerdáján javaslatot terjesztenek elő az alkoholtilalomról. Azt hiszik, hogy a képviselőház a javaslatot nagy többségben elfogadja. Ebben a kérdésben azonban az alkoholtilalom ellenzőivel elkeseredett harcra lehet számítani. A tilalom ellenzői azokra a tapasztalatokra hivatkoznak, melyek a múltban annyi visszaállást eredményeztek és a tilalom visszaállítása szerintük mindaddig érvénytelen lenne, amíg az amerikai katonáknak nincs módjuk résztvenni a szavazásban.

Stockholmból jelentik (MTI.): Már

elküldték a meghívókat a júniusban Londonban rendezendő szakszervezeti világtérkezletre. A svéd szakszervezeteket 5 tagú küldöttség képviseli. A Morgen Tidningen — a volt Socialdemokraten — szerint Woll, az amerikai munkáesszakszervezetek vezetője kijelentette, hogy az értekezletre nem megy el. Az amerikai szakszervezetek nem akarnak együtt tanácskozni a szovjet szakszervezetekkel, mivel a szovjet szakszervezeteket nem lehet szabad munkáesszervezeteknek tekinteni. Nem akarjuk — mondotta az amerikai vezető — hogy a kommunistákat nemzetközi tanácskozásra hátsó lépcsőn csempészek be.

## Keresztény egység felé!

Irta: Max Pribilla S. J.

Az Emerikána rendezésében a jövő héten előadást tart városunkban a keresztény egység mozgalmának problémaköréből a mozgalom magyarországi munkálóinak katolikus táborában láradhatatlanul működő egyik vezetőegységisége: P. König Kelemen ferencesatyja.

Időszerűnek láttuk ezért, hogy a keresztény magyarságot is érdeklő kérdés egyik legalaposabb ismerőjének, P. Max Pribilla jezsuitának tanulmányából az alábbi részleteket közöljük:

„Az uniós, vagyis a kereszténység egységére irányuló törekvéseknek két fejlődési fokot tanácsos megkülönböztetni. Az első: minden keresztény embernek az a lelki vágya, hogy a jelenlegi sajnálatraméltó és káros széttagoltságból végre is eljussunk a hitben és szeretetben való egységre. Ennek a vágynak kiapadhatatlan életforrása és kötelező ereje Jézus Krisztus főpapi imája: beteljesülésének aktualitását korunk vallási válságai növelik és a kor szorongatott állapotából mindig új ösztönzést nyer. Széthullottságunk szenvedései közepette megjelelik lelki szemünk előtt az egységes egyház nagyszerű képe, a maga áldásával, békéjével. Ebben rejlik az a vonzó erő is, melyet az „Una Sancta” gondolata mindig is gyakorolt a keresztény „idealisták”-ra. Ebből táplálkoznak az „Egy akol és egy pásztor”-ról, a „Pastor Angelicus”-ról való nagyszerű jövőnd elképzelések, arról az Angyali Pásztorról, aki talán csak az utolsó időkben alázatos, szerető szívére öleli majd a szétszóródottságból hazatérő gyermekeit. Senkinek sincs joga, hogy gyanulódjék az ilyen „idealistákon”. Ha gondolataik merész szárnyalása a rideg valóság köréből el is ragadja néha őket, ha terveik és indítványaik a kritika próbáját nem is állják ki és a tényleges viszonyok bonyolultságában kihivetlenek is, nagyfeszültségű vágyakozásuk mégis abból a mélyesges hitből fakad, mely a remény ellen is reménykedve bizik a keresztény szellem győzelmében a meghasonlottság egymással szembenálló hatalmai ellenére. Mint „Viri desideriorum” torony-magasságyira emelkednek ki Isten előtt a színtelen, vagy önelégült lelkék közül, akik szívükben gyáván megalkudtak a kereszténység kettészakadásával és így Krisztus utolsó akaratát a valóságban semmibe veszik és mindezt akkor teszik, amikor az idő szava is a kereszténység egységét sürgeti.

Az egyház egységére való törekvés így a lehetőségeknek a tágas birodalmába tartozik, amely a szellem és a képzelet ifjainak nem szab határt és a valóságok világát érintetlenül hagyja. Egész más kép tárul azonban elénk, ha a második fejlődési torkozatot vesszük szemügyre és feltesz-

**Mozik műsora:**

**APOLLÓ:** Megálmodtalak.  
**BELVÁROSI:** Fruška.  
**CASINO:** Agrószakadt urleány.  
**KORONA:** Az Ifj. vár foglya.

szük a kérdést: gyakorlatilag hogy érhető el az egyház egysége, milyen járható utak alkalmasak e cél megvalósításához?

Akkor azonnal azokra az éles ellentétekre bukkanunk, amelyben a valóban bennálló szakadás visszatükröződik. Itt kettéválnak a szellemek és olyan hangzavar tör ránk, úgyhogy még a legbuzgóbb keresztényeket is a tehetetlenségnek az érzete tölti el: hogy a hitesség művét a legkisebb mértékben sem képesek előmozdítani. Sőt úgy látszik ismét, hogy a kölcsönös megterés munkája újabb félreértéseket és ellentéteket támaszt. Azért keserűen csalódtak mindazok, akik az uniós mozgalomtól a külső vallási viszonyok gyors megváltozását, ez egyházak életében egy új világkorszak beköszöntését várják...

Magától érthető, hogy az egyház egysége lényegében nem az embereké, hanem csak Istentől várható. Azért a búgó ima az egységnek első és legfontosabb eszköze. Ha már az egyes emberek megterése kegyelem nélkül nem lehetséges, hogyan találja meg a kereszténység a kegyelemnek melyesleges árja nélkül a szétforgácsolásból az egységhez vezető utat? Mert minden jártas ember tudja, hogy micsoda óriási nehézségeket kell ezen az úton leküzdenie.

Mint hogy Isten terveinek kivételében rendes körülmények közt nem tesz csodákat, hanem a természetes fejlődésnek szabad folyást enged, így a jelenlegi viszonyok közt ma és belátható időn belül az egymástól elválasztott egyházaknak dogmatikus és alkotmányjogi egyesülése nem várható, mert ehhez a szükséges lélektani és teológiai előfeltételek még hiányoznak. Ez megnyugtathatja azokat a protestáns teológusokat, akik az uniós megbeszélésektől egyházi közösségüknek megzavarását, vagy megsemmisítését féltik. És továbbá: a protestánsokhoz intézett felhívások, hogy térjenek vissza a katolikus egyházba, a dolgok sorsa szerint épp úgy fölöslegesek, mint a protestánsoknak kijelentései, hogy ők nem lehetnek és nem akarnak katolikusok lenni. De jöhet az Una Sancta barátai vállalkozásainak minden akadályait látják és nem bíznak erejükben, hogy ne egyeket átélhessenek, úgy ennek ellenére sem néznek maguk elé ölbetett kezekkel, mert joggal benső ellenmondásnak tartják, ha az egységért imádkoznának, de ugyanakkor az Istennek télszó eme munkában való közreműködést nem vállalnák. Azt gondolják, hogy csak akkor tehetik le a vállomást „haszontalan szolgák vagyunk”, ha minden meglettek, ami hatalmukban áll. Azért akarják a köveket egymásután türelmes apró részletmunkával az előítéletek és félreértések magas faláról elhordani, amelyet az évszázadokon át tartó szerencsétlen felekezeti vita felállított. Emellett nagyon jól tudják, hogy az egymástól elválasztott egyházak közt nemcsak ellentétek és félreértések állanak fenn, hanem komoly, mélyreható tanácskülönbségek és különféle szellemi adottságok. De a tevékeny munka azért nem gátolható, mert nem mindent ér el egyszerre, vagy mert nem mindent egyszerre tűz ki célul.

**Eltemették Bárd Miklós tábormok-költő özvegyét**

A MTI jelenti: Leveldi Kozma Ferenc tábormok, a Bárd Miklós néven ismert költő özvegyének holttestét szombat délelőtt 11 órakor szentelték be a Réreposi-út mellett levő temető halottas házában. A gyászszertartáson a nagy számú közönség sorában megjelent Bárdossy László volt miniszterelnök, Szász Károly bítkos tanácsos, a képviselőház volt elnöke, Herczeg Ferenc, Wünescher Frigyes felsőházi tag, vitéz Náray Antal, a Magyar Távirati Iroda és a Rádió elnöke, Holba János tábori főesperes és sokan mások.

A beszentelés után a rengeteg koszorúval börtölt ravatal elé lépett Góde Lajos református lelkész, aki a nagykörű Arany János társaság nevében, amelynek az elhunyt tiszteltbeli tagja volt, emelkedett hangú búcsúztatót mondott. A koporsót azután gyászkozsira tették és elvitték a fehérmezei Baracska temetőjébe, ahol a család sírhelyén ura, valamint fia Leveldi Kozma Miklós hamvai mellett helyezik nyugalomra. Az elhunyt lelkiüdvéért a gyászmisét végleges megállapítás szerinti kedden, január 11-én délelőtt fél 12 órakor mondják a belvárosi plébániatemplomban.

tás szerinti kedden, január 11-én délelőtt fél 12 órakor mondják a belvárosi plébániatemplomban.

**Hétfőn szenteli be Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás gróf Zichy János holttestét**

A Budapesti Értesítő jelenti: Zichy János gróf holttestét hétfőn délelőtt szenteli be az egyetemi templomban Czapik Gyula egri érsek, aki a beszentelés előtt ünnepélyes gyászmisét mond. Azután a holttestet a Nemzeti Múzeum előcsarnokába viszik, ahol Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás újra beszenteli, majd a kormány nevében Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter gyászbeszédet mond. Az elhunyt kedden a nagylángi család sírjában helyezik örök nyugalomra.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Ófőméltósága Zichy János gróf özvegyéhez megleghangú részvétlét intézett.

**Rendőrhatósági felügyelet alá helyezett a rendőrség 25 váradi nyilaspárti vezetőt**

Megindult ellenük a bűnvádi eljárás is

Nagyvárad, jan. 8. A nagyvárad rendőrkapitányság a Nyilaskereszt Párt nagyvárad elnökségének 25 vezetője ellen indított közigazgatási eljárást azért, mert lelkiismereti kényszer tiltott alkalmazásával külön csoportot alakítottak, amelynek tagjai a pártvezetőség irányában való engedelmség

megerősítésére fogadalmat tettek le, holt ezt az 1938. évi XVII. t. c. 5. paragrafus tiltja.

A közigazgatási eljárás eredményeként a rendőrhatóság mind a 25 fogadalmat tett vezetője tagot lakáshelyükön rendőrhatósági felügyelet alá helyezte, ezenkívül valamennyi ellen megindult a bűnvádi eljárás.

**Kicsoda Ambrosio tábormok, akivel mint árulóval, nem fogtak kezét az angolok**

„Miért el még ez az ember?” — ezt kérdezi Vittorio Ambrosio tábormokkal kapcsolatban a Daily Herald című lap. Hozzáteszi, hogy ha az olasz király, vagy Badoglio el is követte, amit elkövetett szövetségeseivel szemben, az érthető, mert amit tett, az meggyőződése volt. Ambrosioval azonban ma egyetlen angol tiszt sem fog kezét, mert elkövette azt, amit tiszt nem követhet el: amikor az árulás már régen megtörtént, a vele beszélgető német vezérkari tiszt előtt egyszerűen letagadta a valóságot.

Ambrosio tábormok ma 64 esztendőse. Előkelő családból származik, jó nevelésben részesült, de híres volt törtéte-

séről. A turini hadiskolában tanult, 1932-ben az olasz lovasság felügyelője lett. Az első pillanattól ellensége volt Mussolininek. 1935-ben, az abesszin háború kellős közepén a szicíliai olasz hadsereg parancsnokságát vette át. Ambrosio volt az, aki a háború első napjától tervszerűen akadályozta az olasz-német hadműveletek egyöntetűségét. 1943. február elsején kiverkedte magának az egész olasz hadsereg vezérkari főnöki állását s ettől kezdve a kétszínű játékot oly ravasz módon folytatta, hogy egyetlen közös hadművelet sem sikerülhetett. Ambrosio nem egyszer, amikor nem térhetett ki másként, élelem és víz nélkül hagyta saját katonáit is.

**Japán csak az alkalmas pillanatot várja...**

Lisszabonból jelenti (MTI): Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Knox amerikai tengerészeti miniszter pénteken a sajtóértekezleten kijelentette, hogy a japán tengeri haderő csak az alkalmas pillanatot várja,

hogy harcbeállhasson az Egyesült Államok hajóhadával. Knox hangoztatta azután, hogy ostobaság lenne azt állítani, hogy a japánok félnek az amerikaiaktól.

**Bajtársi parancs**

Dr. Litéczky Lajos országos kivonulási osztályvezető f. év január hó 9-én, vasárnap délután 5 órakor szemlélet tart.

A szemlén kötelek megjelenni minden felavatott tűzharcos bajtárs, tiszt, tiszthelyettes, tiszt és legényeági karához tartozók.

A szemle után bajtársi vacsora lesz este 8 órakor.

Megjelenés: forma ruhában, annak hiányában kötött ruha, összes kitüntetésekkel.

Tűzharcos Főcsoport Elnöksége.

**Folyóirat-szemle**

A VÁROSKOP LAPJÁNAK január 1-i száma tetszetős új külső formában, de a régi gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. Bevezetőül közli Szendy Károly polgármesternek a Magyar Városok Szövetsége december 20-iki közgyűlésén elmondott mélyreható beszédét. Ezután következik a részletes beszámoló a közgyűlésről. Közli a lap a belügyminiszter elhatározását, amellyel magáévá teszi a városok felépítendő házáinak gondolatát. Harmadik cikként Bicskei Jenő műszaki főtanácsos mond el érdekes adatokat a 70. évébe lépő egységesített Budapest megalakulásáról. Losonc városáról kapunk azután színes leírást Longhy A. István tollából. Részletes és igen áttekinthető táblázat mutatja be a városok 1943. évi belügyminiszteri jóváhagyott költségvetését. A Városkultúra rovat kulturális egyesületek ellenőrzésének munkájáról számol be, amely egészen új és nagypontosságú esemény az ország kulturális érdekében, majd a soproni Fränkensburg-Kör működését ismerteti. Városi, gazdasági és kulturális hírek, könyvismertetések teszik teljessé a lap gazdag újszámát is.

A KATOLIKUS SZEMLE januári számában Martinkó András foglalkozik, hogy új felvilágosodásnak, racionalizmusnak jelei mutatkoznak: a közérdeklődés az individualizmusból, a lírából, a tiszta irodalomtól a természet és a technika új világához fordul. Nádasy Alfonz X. Pius pápa egyházzenei törvénykönyvét méltatja. Simor Dénes megkapó képet fest a mai Franciaország hősiességéről az általános nyomor ellen. Mójzes Péter háborús életszemléletünket boncolgatja. Reményik költészetéről ír Horváth Miklós, Kaffka Margitról szól Agoston Julián. A Katolikus Szemlélet dr. Radó Polikárp bencés főiskolai tanár szerkeszti, a Szent István Társulat adja ki, tagdíj és előfizetési díj évi 10 pengő.

**Ipartestületi hírek**

Felhívom a csizmadia szakosztály minden egyes tagját, hogy a készletbejelentést f. hó 12-ig mindenki adja be Galló János szakosztályi elnök kezéhez. Saját érdekében figyelmeztetek mindenkit, hogy ennek elmulasztása súlyos következményeket von maga után. Egyben értesítem a szakosztály tagjait, hogy fonal érkezett, amelyet ugyanott átvehetnek.

Elnökség.

## Súlyos harcok tombolnak Krivojrogtól keletre

Teljes elhárító sikert értek el a németek a vitebszki szovjet áttörési kísérlettel szemben — Új, általános támadásra készülnek a szövetségesek Délolaszországban

### A Biscayai öböltől az Északi tengerig felkészültek a németek az előzőlítés méltó fogadtatására

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes német helyen az invázió kérdésével kapcsolatban közli, hogy a Biscayai öböltől az Északi Tengerig terjedő két ezer kilométeres szakaszon a védelmet a parton 8.5 cm-es lövegek, hatezer beépített ágyú, háromezer nehéz páncéltörő ágyú és aknák milliói látják el.

A keleti arcvonal érdekessége a Zsitomir térségben bekövetkezett viszonylagos harci szünet. Ennek oka a harctér óriási nagysága, amely megnehezíti az utánpótlást, a támadó orosz elit-csapatok óriási vesztesége és a védelem megerősödése.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI katonai tudósítója a délolaszországi arcvonalon észlelhető több jelből arra következtet, hogy az angol-amerikai hadvezetőség elérkezettnek látja az időt új, általános támadás megindítására.

Német katonai körökben azon a véleményen vannak, hogy az ellenség támadási szándékáért súlyos veszteséggel fog fizetni.

### Szokatlanul enyhe időjárás kedvez a keleti hadszíntér harcainak

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda pénteki helyzetjelentésében megállapítja, hogy a bolsevisták esztörtökön is az egész arcvonalnak Nikopoltól Krivoj Rogig való mozgásbáhozatalára törekedtek. A továbbiakban a következőket írja:

A szovjet offenzíva tovább tart. Azok a helyek, ahol a szovjet nyomása a legerősebb, ezidőszereint a feladott Berdicsjevtől délre és Bjelacserkóvtól délnyugatra terülnek el. Mindkét helyen új hadosztályokat vetettek szovjet részről harcra. A csapatok célja nyilvánvaló: továbbvinni dél felé az offenzívát. Ezzel párhuzamosan Ceerkaszi és Kirovograd területén is szovjet támadások folytak. Kirovgradtól keletre súlyos harcok tombolnak. A zsitomiri nagy arcvonalon

tart. Vitebszk körül kemény harcok dunnak.

Csaknem az egész arcvonalon az évszakhhoz viszonyítva szokatlanul

### 5 angol hajót súlyosztettek el a németek Anglia délnyugati partjai előtt

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kirovgradtól északra az ellenség fokozta nyomását. A légifegyver nem támogatásával a várostól két oldal fel tudtuk fogni erős gyalogos és páncélos kötelékek támadásait. A várostól északra csapataink ellentámadással visszavetették a szovjet csapatokat és 30 löveget zsákmányoltak. Az ellenség emberben és anyagban súlyos veszteségeket szenvedett. Berdicsjevtől kétoldalt szintén tovább tartanak a súlyos váltakozó harcok a számszerű fölényben levő ellenséggel. Propojzsktól északra meghínsítottuk az ellenség támadásait. Az ellenség nagy véres veszteséget szenvedett. A Vitebszknél megkísérelt szovjet áttörő kísérlettel szemben ismét teljes elhárító sikert értek el csapataink és elpusztítottak 49 szovjet páncélosot.

A délolaszországi arcvonal nyugati részén tegnap is meghínsult az ellenségnek páncélosokkal és tüzérséggel támogatott több támadása. Egy helyi betörést elszigeteltünk. Mignautól északnyugatra egy betörési szakaszt megtisztítottunk. A többi szakaszon a nap nyugodtan telt el.

Német gyorsnaszádok Müller Károly sorhajóhadnagy vezetésével előretörték Anglia délnyugati partjai felé egy arra haladó angol hajókara-ván ellen és elsúlyosztettek öt hajót, összesen 12.500 tonna hajótérrel, továbbá egy őrhajót. Más hajókat torpedóval megrongáltak. A német hajók teljes számban, kár nélkül tértek

enyhe időjárás kedvez a harcoknak. Még ahol hó és fagy van, ott is beáll az olvadás a déli órákban. Míg az elmúlt két év alatt ebben az időszakban 40—50 fokos keleti tél dühöngött, addig most ilyen jelenség egyáltalán nem észlelhető.

vissza támaszpontjukra.

Német vadászok az Atlanti-óceán fölött lelőttek egy Sunderland mintájú angol légierődöt. A megszállott nyugati területek fölött lelőttek hét ellenséges gépet. Egyes ellenséges gé-

pek a rajna—westfalai iparvidék egyes helységeit támadták meg az elmúlt éjszaka.

Berlin. (MTI) A Német TI jelentik: Angal-amerikai repülők ismét megsértették Svájc területi felségjogait. Hivatalosan közlik, hogy 10 óra tájban Engadin felett több repülőgépet pillantottak meg, ezenkívül 12 óra 59 perckor négy motoros amerikai repülőgépek berepültek a svájci légi térbe. A gépek Középsvájc átrepülése után svájci repülőgépektől üldözve Bern felett köröztek, majd a Zürich melletti repülőtér felé fordultak, ahol a svájci földi elhárítás az egyik gépet földre kényszerítette. A gép leszállott.

### Erzékeny veszteséget szenvedtek az amerikaiak a Markus foknál

Tokió. (MTI) A Német TI jelentik: A délesendésceáni harcok súlypontja pillanatnyilag Új-Britannia, ahol az amerikaiak a Markus-foknál a jelek szerint érzékeny veszteséget szenvedtek. A japánok elfoglaltak egy ellenséges repülőteret. A Gloucester-foknál a helyzet még teljesen tisztázatlan. Váltakozó sikerrel hulláma-

nak a harcok. Hír szerint a japán védekező csapatok vannak kedvezőle- nebb helyzetben, mert az ellenség kezében tartja az utánpótlás szempontjából fontos Dampierre tengersizort. Ezzel Új-Guinea délkeleti részén is súlyosbodott a japán védelem helyzete, de ellenállása nem csökkent.

Show véleménye szerint

### Churchillnek is, mint háborús bűnösnek, Szibériában van a helye

Német válasz a Daily Mail cikkére

Berlin. (MTI) Dr. Horn, a Német Távirati Iroda diplomáciai munkatársa írja:

A Daily Mail „Hogyan kell majd Németországot kezelni?” című cikkét közöl. A cikkíró javasolja, hogy Németországot 1937 évi határai között, Keletporoszország nélkül, teljesen fegyverezték és szereljék le, állítsák ellenőrzés alá, kapcsolják be újból a nemzetközi gazdasági életbe,

szellemileg újítsák meg és a háborús bűnösöket büntessék meg.

Nem éri meg a fáradságot, hogy ezeknek a terveknek részleteivel foglalkozzunk. Mindössze nem érdektelen Bernard Shawnak a következő megállapítását idézni:

— Ha végre kell hajtani a íeszertelést, akkor mindenütt le kell szerelni. Ezt azonban senki sem fogja tenni. Az a követelés, hogy a háborúért és vezetőségért felelős németeket Szibériába száműzzék, magától értelődően a mi saját militaristáinkra is vonatkozik. Mi 1914-ben és 1939-ben hadat üzentünk Németországnak és az alsóházat egyik esetben sem kérdéztük meg. Eszerint tehát Churchill úrnak is Szibériában van a helye.



nal-kiszögellés északi részén a bolsevisták Rokytnó irányában gyakorolnak nyomást. Propajzsktól nyugatra a bolsevisták támadásai súlyos, véres veszteségekkel omlottak össze. Ezen a területen a védelem figyelemreméltó eredményt könyvelhet el. A vitebszki—nevelji területen levő német vonalak elleni szovjet roham is tovább

„Arany kalással ékes rónaság“ ... (Petöfi)  
A magyar búzában aranyat lát.  
**Vásároljunk búzakötvényt!**



## Pista, hova tetted



az elhasznált KRYPTON lámpákat?  
Add elő, új TUNGSRAM lámpát veszek,  
a régit pedig a kereskedőnél  
bevittem, pénzt kapok érte.



Ami pedig a kegyetlenséget illeti, kétszáz ezer bombát dobtunk német városokra és néhány a legnagyobbak közül óvodákra és kórházakra esett. Amikor azt javasolták, hogy kerüljük a hadvezetés embertelen módszereit, kibúvákat kerestünk és az ilyen követeléseket elutasítottuk.

Ez Bernard Shaw véleménye a brit lap javaslatával kapcsolatban, amely javaslatot pedig *Vansittart* nem is tartja kielégítőnek. Ugyanakkor H. G. Wells óva int újabb versaillesi parancsböke megkötésétől.

Egyébként a *Daily Mail* által feltett lev nem is annyira a javaslat miatt érdekes, amely tekintetben a német nép soha semmiféle illúziót nem táplált, hanem a valódi helyzet teljes felismerése miatt. Itt olyan vita folyik, mintha Németország ellenfelei már *szobáikban éreznék* a Németország és szövetségesei fölötti győzelmet. Teljességgel felmérhetetlen az a pszichológiai visszahatás, amelyet az események másként alakulása, az ilyen viták következtében világalmokban ringatózó széles tömegekben okozni fog. Ezt majd a brit és amerikai néptömegeknek magukkal és vezetőségükkel kell elintéznük.

### Félicsfürdőben Székely étterem

egész télen át nyitva  
Hideg és meleg ételek, kitűnő borok

Telefon: 21-63

Székely Mária's bérlo

## Nagyarányu változások várhatók a török kormányban

**Benes magával hozta Moszkva ígérését a München előtti Csehszlovákia elismeréséről (?)**  
**Sztalin, Rooseveltt és Churchill újból találkozik (?)**

Genf. (Bud. Tud.) A *Corriera della Sera* értesülése szerint Rooseveltt, Churchill és Sztalin Tunisban állítólag újabb értekezletre ül össze, amelyen a földközti-tengeri kérdéseket vitatják meg.

Zürichből jelentik: (MTI) Bizonyos londoni politikai körökben azt várják, hogy Churchill visszatérése után Beaverbrookot hadügyminiszterre nevezik ki. Beaverbrook mindig szószólója volt a második arcvonalnak.

Zürichből jelentik: (MTI) Ankarából jelentik: Ankarában nem tartják kizártnak, hogy a török kormány kebelében rövid időn belül nagyarányú változások lehetségesek. A változások következtében olyan férfiak, mint Raouf Orbay londoni nagykövét és elődje

Rüsdü Arras az eddigieknél fontosabb feladatokat kapnának. Lehetségesnek tartják, hogy bizonyos személyiség, aki jelenleg a kormány egyik legmagasabb helyét tölti be, kilép a kormányból és helyébe Orbay állana. Politikai körökben az a vélemény, hogy ilyen változások — és ezekre bizonyossággal számítanak — Törökországnak az Egyesült Nemzetek ügyeiben való tevékenyebb részvételére vezetnek, bár ez semmiképpen sem jelenti feltétlenül Törökországnak a háborúba való belépését.

## Benessel együtt Londonba érkezett a kormánya mellé kinevezett szovjet követ is

Londonból jelentik: (B. T.) Benessel együtt érkezett csütörtökön Angliába Lebedev, a cseh emigráns kormány mellé kinevezett szovjet nagykövét. Benes visszaérkezéssel kapcsolatban közlik, hogy a cseh emigráns kormányt azt tervezi, hogy kiépíti a cseh közlekedési hálózatot az oroszországi export és import szükségleteinek megfelelően. Benes állítólag magával hozta Moszkva ígérését Csehszlovákia elismeréséről, a München előtti határok keretében. Lebedevről, akiről egy időben az a hír

terjedt el, hogy ő az elecszamu Tito, most megállapítják, hogy a jugoszláv csezeomlás után visszatért Moszkvába. Annakidején Belgrádban ő volt az orosz ügyvivő.

Zürichből jelentik: (MTI) Londoni jelentés szerint Mikolajczyk lengyel miniszterelnök csütörtökön este mondott rádióbeszédében hangsúlyozta a lengyel népek azt a kívánságát, hogy az orosz seregeket, mint Lengyelország szövetségeseit fogadhasse, de egyúttal ragaszkodik Lengyelországnak a függetlenséghez való jogához. Az oroszokat addig nem lehet szövetségeseikként nézni, amíg ismét helyre nem állítják a diplomáciai kapcsolatokat Oroszország és a lengyel menekült kormány között. A régi határt helyre kell állítani és Oroszországnak vissza kell adnia az elvett területeket. A lengyel menekült kormány titokban egyik tagját megbízottként Lengyelországba küldte, ahol mint a lengyel miniszterelnök helyettese működik, szoros együttműködésben cselekszik a kormánnyal és Lengyelország politikai képviselőivel, valamint a titkos lengyel hadsereg parancsnokával együttműködve hajja végre a lengyel menekült kormány utasításait.

Felzárkóztatta végül a lengyeleket, fokozták a harcukat és kerüljenek az oroszokkal minden olyan besztűzés, amely a lengyel-orosz diplomáciai kapcsolatok hiányából állhatna elő.

## Fakiosztás január 10-én

Nagyvárad thj. város polgármestere 155—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesitem a város közönségét, hogy a tüzfaszétosztást folytatólagosan a következőkben szabályozom. Hogy a szállítási nehézségek miatt kisebb tételekben beérkezett tüzfához a szegény lakosság minél nagyobb rétege juthasson hozzá, egyelőre 100 kg. tüzfifa kiadását rendelem el azzal, hogy kellő mennyiségű tüzfifa beérkezése után, újabb mennyiséget fogok utalványozni. Fentiek szerint az alatti utcák lakói, az alant megjelölt telepeken 100 kg. fát, valamint bármely szénkereskedőnél 50 kg. szenet szerezhhetnek be a taellenőrzési lapra.

*Polgár hó 10-én, hétfőn:*

Csonka fatelepen: Alsókörösgoldal, Lóvár Erzsébet fatelepen: Nemes-Csillaghegyi ut. Felsőgörögoldal, Muskáli, Egressey Gábor, Csenedör, Alsó görögoldal-utcák lakói.

Tyuskay István fatelepen: Hid-utca 21-től végig, Beethoven, Ferenc József-tér.

Heiler József fatelepen: Bakócz Tamás, Apolló, Szilva, Seregély, Tárnok, Csopaki, Rákossy Jenő, Liszt Ferenc 1—54. házszámig.

Vlár fatelepen: Kriza János, Isaszeg, Huba, eskü. Töhötöm, Darányi-tér, gróf Klebelsberg, Csatlós, Akác-utca.

Pallós fatelepen: Téglavető-utca. Vitéz Tarr fatelepen: Liszt Ferenc-utca 55—81. házszámig.

Azok, akik 100 kg. tüzfifa átvételére megfelelő pénzüsséggel nem rendelkeznek, a tüzfikereskedőktől váltójegyet kérhetnek, melyre a hó végéig 5 kg.-onként is kiválthatják a tüzfifa. Mindenki köteles a tüzfifa szombat délutánig kiváltani, mert az elmaradtak felszólamlását a Közéletmegzési Hivatal nem veheti figyelembe és azt utólagosan ki nem utalja.

*Dr. Soós István s. k.*

### Szolgálatos gyógyszerterarak:

II. CSOPORT:

ARANYAS gyógyszerterár, Szt László tér 6. (M. Rajn E.) 25-74.

FEHER KERESZT gyógyszerterár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

szENT LASZLO gyógyszerterár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29

MEGVALTO gyógyszerterár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Német L.) 32-01.

### Tisztviselők, magánosok

kitűnő zamatu Jonathan, London Pepin, Batul stb.

**alma** szükségletüket mérsékelt árban szerezhetik be

**Jurcsáknál**

Mussolini-tér Telefon 11-96

# Árpádházi Szent Margit könyörögi érettünk

Irtó: Fiedler István, püspök

Nagy hálával tartozunk a Szentatyának, XII. Pius papának, hogy Árpádházi Szent Margit szenttéavatását az egész magyar hazában, minden katolikus templomban megünnepelehetjük és imádkozhatjuk:

*Árpádházi Szent Erzsébet könyörögi érettünk!*

A szenttéavatási szertartás legmagasabb része a szenttéavatási okmány felolvasása.

A pápa ünnepélyesen Jézus Krisztustól nyert hatalmával megállapítja, nyilvánítja és kijelenti, hogy Árpádházi Margit életében hősi fokon gyakorolta a három isteni erényt: a hitet, a reményt, a szeretetet, úgyszintén hősi fokon gyakorolta a négy sarkalatos erényt: az okosságot, az igazságosságot, a mérsékletet és az erősséget, miáltal élete oly kedves volt Isten előtt, hogy imádságait és az ő közbenjárását körök könyörgéseit csodásan meghallgatta, amivel Isten megmutatta, hogy Margitot már a mennyi szentek sorába felvette és hogy előtte kedves, nekünk pedig üdvös lesz, ha őt, mint szentet tiszteljük, példáját követjük és közbenjárását kérjük.

Az ünnepélyes szenttéavatás kihirdetése után a pápa és az összes bibornokok, püspökök, papok és világiak fellátnak, a pápa ünnepélyesen önkelve imádkozza:

*Sancta Margaretha ora pro Nobis!*

Az összes jelenlevők szent lelkesedéssel önklik:

*Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

A sok millió magyar ajak és szív átveszi a Szentatya könyörgését és vele együtt imádkozza:

*Szent Margit! Könyörögi érettünk, Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire!*

A Pápa ezután elimádkozza az Egyház imádságát:

Könyörgünk, Jóságos Isten! Te a szűzesség kedvelője és őrzője vagy, a Te szolgálod Margit a Te kegyelmedből a szűzesség díszét a jócselekedetek érdemével egyesítette; engedd kérünk, hogy elménk szeplőtelenességét az üdvös bűnbánat ezelmével megújíthassuk, A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

## ÜNNEPELJÜNK!

1. Ünneplésünk legyen örömi! Senki sem tud úgy örülni, mint az angyalok és a szentek. Legyen a mi örömünk angyali szent öröm! Az angyalok és szentek látják Istent. Ez az ő nagy, örök, végtelen örömük. Mi még nem látjuk Istent, de a szent katolikus hit által isteni fény derül lelkünkben, mi által az angyalokhoz hasonló öröm éled szívünkben. A bűnös lélek, a szent hit nélkül élő lélek nem tud így örülni.

2. Ünneplésünk legyen lelki megtisztulás! Csak megtisztult, bűnbánó lélekkel közeledhetünk Istenhez. Amint a nap és a hűvek a Szentmise előtt töredelmes bűnbánattal imádkozzák a közgyónást, (a Confiteort), mert csak bűnbánó lélekkel közeledhetünk az Ur Isten Oltárához, úgy Szent Margit ünnepéhez is töredelmes bűnbánattal készüljünk.

3. Ünneplésünk legyen szent felbuzdulás! Ilyen példa! Ilyen hős! Ilyen szeretet! Isten ilyen kegyelmi ajándéka ne legyen szent buzditás?

Isten mondja a magyar népnek:

Megláttam a magyar nép bűncit. Szent István, Szent Imre, Szent László, Szent Erzsébet népe elfordult szent őseitől, szent királyaitól, azért megengedem, hogy a pogány tatár végiggázoljon Szűz Mária országán.

Aztán megláttam a királyi család IV. Béla és neje bűnbánatát, hitét és áldozatát, megkönyörültem a magyar nemzetben, visszarendeltem a pogány tatárt. Kedves áldozat volt a királyi szűz engesztelő imádsága, vezeklése és szeretete...

Magyar nemzet! okulj, épülj, buzdulj! Szent Margit hite, példája, áldozata megmentette hazátokat! Ma is Szent Margit hitével, buzgósgával, vezeklésével, áldozatos életével nyújtatok engesztelést a sok bűnért, melyet a katolikus hit ellen elkövetnek, a sok szentségtörés, méltatlan szentmise, méltatlan szentáldozás, káromkodás, házasságtörés, hamis eskü és esküszegés bűneiért! Ó lássátok, hogy a szörnyű vérfürdőt a bűnök, a hazugság, a kapzsiság, gyűlölet, az elpogányosodás okozza.

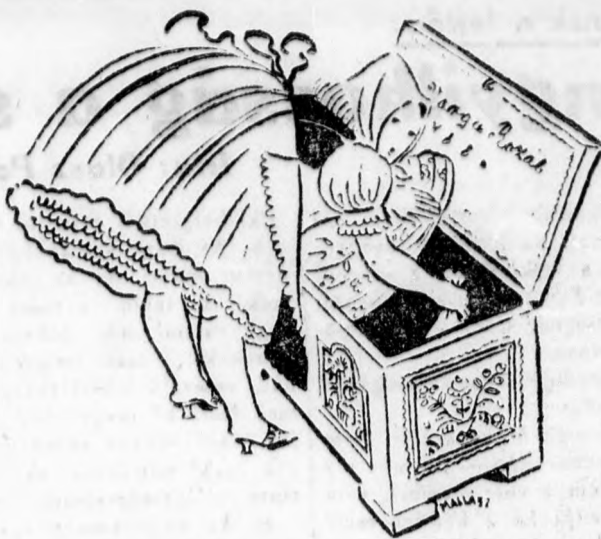
A magyar nemzetet 700 évvel ezelőtt a szent királyleány hite mentette meg, ma a magyar királyleány hitét, áldozatát, vezeklését, hősi életét akarom feltá-

masztani hazátokban, mert csak így lesztek méltók arra, hogy Szűz Mária országába legyetek!

4. Ünneplésünk bizalommal!

Ha az irgalmas Isten e nehéz idők-

ben a magyar nemzetet abban a kegyelmben részesítette, hogy magyar szentet ünnepelehetünk, szabad alázatosan bízunk, hogy különös áldásban, kegyelmben fog minket részesíteni!



Rejtett kincs,  
haszna nincs  
HELYEZD PÉNZEDET  
BÍZAKÖTVÉNYBE

## Mikor a Dardanellákat 78 centiméteres jégpáncél takarta...

Volt idő, mikor a velencei karnevált a Lagunák jegén rendezték Ezer esztendő zord telei

Magyar keresztvesztézek fagytak meg a Szentföldön

Vannak gyűjtemények, köztük egy nagyon híres magyar gyűjtemény is, amelyek számontartják egy-két évtizedre visszamenőleg az időjárás viszonyokat s különösen a teleket. Tudjuk, hogy a túlzord tél még békében is mekkora károkat okoz, megbénítja az életet és hatása esztendőkre kiterjedhet. Amilyen kellemetlen a zord tél az ember számára, olyan veszedelmes gazdasági szempontból s a zord telek következményeit egyformán sanyli meg ember, állat, növény.

508-ban az összes angol folyók két hónapig vastag jégpáncél alatt voltak, 524-ben Németországban nagy éhínséget okozott a túlszigorú tél, amely miatt a malmok nem dolgozhattak. Ezen a télen a németek a nyulakat, őzeket kézzel fogták erdőn-mezőn s a dermedt állatok nem tudtak megmozdulni sem. 739-ben Bizanc és Chalcedon közt szánokkal lehetett közlekedni. Európát azonban az eddig ismert legnagyobb hideg 764-ben

támadta meg. A kontinens összes folyói már október első napjaiban befagytak és csak áprilisban tűnik el róluk a jég. A Dardanellák vizét 78 centiméteres jégpáncél fedte! 860-ban az Adria egyrésze szintén befagyott a velencei lagunákkal együtt. 995-ben a jégzajlás Bizánc falainak egyrészt egyszerűen elsöpörte. 1203-ban az európai pineék legfőbbjében csonttá fagytak a bor, a fák hatalmas robajjal hasadoztak szét. 1217-ben Palesztinában olyan nagy hidegek uralkodtak, hogy Endre magyar király keresztvesztézei közül számosan megfagytak. 1242-ben a tatárok csak úgy tudtak átkelni a Dunántulra, mert olyan hideg volt, hogy a Duna majdnem fenekéig befagyott. 1245-46-ban a velenceiek a lagunák jegén rendezték a karneválukat. Aki valaha is járt Velencében, elképzelheti, milyen szenzáció lehetett ez a jégünnepély...

kozmárosok tüzzel melengették a boroshordók csapjait. De minden eddigi borzalmat felülmúlt az 1816. január 2-30-án Kelet-Magyarországon tombolt hóvihár pusztítása. A hideg mínusz 30 fok fölé emelkedett, s Bánságban három nap alatt kétszáz-ezer juh pusztult el. Orosházánál 25 katona faglott meg. A gyulai birkanyáját a Körösbe sodorta a vihar s a tehetetlen, buta állatok, számszerint majdnem négyezren, ott fagytak kővé egymás hegyén-hátán a folyó vízében.

Magyarországon ezután is igen sűrűn követték egymást az igen zord telek. 1929-ben a Duna december közepétől március végéig be volt fagyva. 1893-ban Kassán a legmélyebb kutak befagytak. Kálvin-téren a kocsisok jéghől építettek maguknak kunyhókat. 1906 decemberében a fővárosra olyan hótömegek zúdultak, hogy a legnagyobb felkészültség sem bírta sokáig eltakarítani. — 1929 februárjában mínusz 30 fokos volt a hideg. A zalaiak zsákbán vitték laza a bort, mert megfagyott és szétrepesztette a hordókat.

Az általános tapasztalatokból azt lehet következtetni, hogy amennyiben a december szelid, akkor a tél nem alakul túl szigorúvá. Ez esetben a tél csak február első felében mutatja meg igazi fogát. Természetesen nem lehet semmi biztosat mondani az időjárás alakulásáról, mert a jóslások ritkán válnak be és a zord vagy enyhe telek megjelenésében semmi rendszeresség fel nem fedezhető.

## Török sátorábor a hó alatt

1499-ben az összes európai folyók teljesen befagytak, a hegyekből kichezett farkasok ezrei hatoltak be a városok kellős közepébe és a temetetlen öszelépett emberek szárai heverték hetekig az utcákon. 1529-ben Szulejman szultán kénytelen volt Bécs ostromát abbahagyni, mert az október 15-iki szörnyű hóvihár hó alá borította az egész török sátoráborát és közel 30 ezer ember faglott

meg azon a télen.

1685-ben egyszerre 150 ember faglott meg — Debrecenben. 1708-ban megint befagyott az Adria egy része. Magyarországon a gyümölcsfák tízrei mentek tönkre és fümében kifagytak az olajfák. Párizs atáiról hatvan megfagyott embert takarítottak be. 1782-ben befagytak a magyar kutak, a Felvidék falvait megtámadták a rókák, nyestek, görények, a

Fiatalkoruk a lejtőn:

## Öngyilkosság a serdülőkorban

Irla: Olasz Péter dr.

Sokan foglalkoztak a serdülőkori öngyilkosság okaival. Az idevonatkozó kutatások között a legkiválóbb a szegedi Horthy Miklós Egyetem pszichológusának, a bencés Bognár Cecília dr. professzornak tanulmánya.

Szerinte a serdülő öngyilkosságának okai a következők:

a) *A tehetetlenség kínzó érzése.* Nem maga a baj, a szenvedés — ha még oly nagy is, — hanem a vele szemben való tehetetlenség váltja ki a kétségbeesett lelkiállapotot. A szerencsétlen úgy érzi, hogy minden út el van zárva előtte, nem tud másképpen megszabadulni kínzó helyzetéből, csak egy út szabad még, az, amely kivezet az élethől.

Mi idézheti elő viszont a tehetetlenség érzését?

Vagy az elkenyestetés, vagy a túlszigorúság!

Az elkenyestetés esetében hozzászokik a gyermek ahhoz, hogy könnyedén cselekedjék, a felelősséget ügyis más viseli. Megszokja, hogy a szülők vagy más hozzátartozók aggódnak érte és helyette is. Ellenben nem szokja meg, hogy tetteinek következményét ő maga viselje. Nincsen meg benne a bátorság: szembenézni a eseményekkel. Az ilyen gyermek minden legkisebb nehézség előtt menekül, persze örökösen kibújni minden alól nem lehet és ha egyszer elakad az útvesztőben, ha szemben találja magát valamilyen komoly nehézséggel, elveszti bátorságát, sőt lelki egyensúlyát is. Ha már nagyon összegyűlték feje felett a vészfelhők és hiába próbál otthon menedéket keresni (mivel már elfogy ott is a türelme!), bekövetkezik a teljes lelki összeomlás, mely kitűnő talaja az öngyilkosságnak. Az elkenyestetett gyermek illúziókban él, kiülbömbnek tartja magát, mint amilyen valóban, hiszen minduntalan dícséreteket hall. Megszokja, hogy mások alkalmazkodjanak hozzája, hogy amerre jár, a tükere ág félrehajoljanak előtte, a rügös útra puha szőnyeget terítenek lábai elé. Egy nem valódi, külön kis világban él, melynek ő a középpontja, ha azután egyszer ez az illúzióból szőtt világ összeütközésbe kerül a valósággal (már pedig ennek előbb-utóbb be kell következnie), úgy érzi, hogy minden rombadőlt és itt az élet önkéntes befejezésének az ideje.

A túlzott szigorúság is előidézheti a tehetetlenség és az elzigeteltség veszedelmes érzését. A túlnyújt feladatok elé állított serdülő eltelve félelemmel, nem meri szívét ösztönözni kitárni elkecserecsében elidegenedék ridegnek vélt hozzátartozóitól, lelkileg mindjobban elzárkózik, magában marad. Azt érzi, hogy senki sem érti meg őt, nem akarja megérteni, hiába is kísérle né meg most, elhagyatottságában szavát hallatni, nem hallják meg. (Talán egyszer tett kísérletet és akihez fordult, türelmetlenül „lerázta nyakáról”. Azóta nem is tudna senkihez sem bizalommal fordulni!) Tehetetlenségének keserű érzésében azt gondolja: „Hát majd meghallják a revolver döbrreését!” és maga ellen fordítja a fegyvert! Ebből a most vázolt

lelki helyzetből érthető, hogy:

b) Az öngyilkosság igen gyakran a bosszú műve. Az az elkecserecsett gyermek, aki talán a rossz bizonyítvány, vagy valami más hibája miatt most mindenkitől csak szemrehányó szavakat hall, rosezaló tekinteteket lát, kárörömmel festi ki maga előtt, hogyan éiratják majd, milyen szörnyű önvádat érzene majd mindazok, akik most — szerinte — igazságtalanul bánnak vele!

c) Az öngyilkosság egyeseknél egyedül lehetségesnek képzelt út az érvényesülésre. A szerencsétlen serdülő azt hiszi, hogy ezáltal cselekedetével egyszerre hősié lesz. Most egy szegény bukott diák, akit földig sújt esékentéértéküsi érzése. Ebből csak egy úton lehet szabadulni, felemelkedni a nálánál sokkal különb társai fölé is: ez az öngyilkosság. Már látja lelki szeméi előtt

az ujságok nagybetűs címeit, amelyekben az ő neve szerepel. Hasábokat írnak róla, úgy, mint egy filmesillagról, vagy egy sportbajnokról (titokban ügyis ilyen dícsőségéről szokott álmodozni...)

d) Az öngyilkosság gondolatát és végrehajtását a szülők helytelen magatartása, meggondolatlan kijelentései is okozhatják. Néha a szülők maguk fenyegetőznek, hogy „nem élik túl, nem akarják túlélni”, ha gyermekeiket az iskolában valami szegény éri. A tanulók észreveszik, hogy ezzel az eszközzel ők is megfélemlíthetik szüleiket. Eleinte csak ijesztesül, zsarolási szándékkal emlegetik öngyilkosságukat, lassanként azonban önmaguknak szuggerálják, hogy ez a végső menekvés minden bajból, ezt tartogatják megoldásnak, ha olyan helyzetbe kevernek magukat, amelyből nehez kivezető útát találni.

### Fiókkiadóhivatali vezetőt

keres a Magyar Tanító Írók képes gyermekújságja a

### „Jé Pajtás”

csak azok jelentkezzenek, kik az az előfizetőségűjést is vállalják. Írásbeli ajánlatokat Budapest, IV., Gróf Károlyi-u. 14. I. 4. kérünk. Javadalmazás fix és jutalek.

Néha egyenesen a szülők szuggerálják a gyermekbe ezt a gondolatot, meggondolatlan beszédekkel. Ha a gyermeket valami kellemetlenség (pl. intés-rovás, bukás, ismétlés) fenyegeti, előtte siránkoznak, ahelyett, hogy bátorságot, munkakedvet öntenének belé, elcsüggesztik, sőt sóhajtozva jegyzik meg jelenlétében: „Attól félek, hogy ez a szegény gyermek még elkövet valamit”. Mi ez egyéb, mint kezébe adni a végzetes fegyvert?

## Dizőz, dublőz, Szilassy és a fakérdés...

„Öz”-ök korszakát éljük.

Dizőzőkét és — dublőzőkét.

A dizőz az eredeti példány. Az imádot, A körülrajongott.

A dublőz — a hamisítvány. A hitvány utánzat, amiből több tízezer szaladgál szerte az országban.

Egy-két évtizeddel ezelőtt, amikor a mozi még nem volt annyira elterjedt tömegszórakozás, mint napjainkban, legfeljebb csak szédült városi vurróleányok meg ábrándos munikürös kisasszonyok utánzóiták titokban a némafilm istennőit, majd pedig minden dizőzők legelsőjét, a szakgatót szíreabugású isteni Marlenet. Ma azonban, amikor a hangosfilm már szinte a legeldugottabb kisfaluba is belopakodott, se szeri se száma e szánalmas másodpéldányolnak.

Fodrásznő meséli, hogy nemrégiben egy jól megtermett, szélescsípű, zongoralábu, pirosposzsgás arcú, tenyeres-talpas falusi szende nyitott be föntei üzletükbe:

— Karády-frizurát akarok! — mondotta hamisítatlan karádkataláni vadgalambbügással.

A fodrásznő udvarias mosoly mögé rejtette kitörni készülő kacagó kedvét, — s elkészítette a kívánt frizurát.

Hogy az miként állt viselőjének — maradjon örök titok.

Másik esetben ugyancsak az előbbihez hasonló külsejű falusi delnő állított be a fodrászüzembe. Holdvilággömbölyű arca lázas pírban égett, amint titokzatos mosollyal, féltve őrzött fényképet húzott elő tarsolyából:

— Ilyen frizurát csináljon nekem, kisasszony! — mutatott az arcképre, mely Muráti Lilit ábrázolta.

A kacagó kedv megint csak kibugygyanni kívánczított, a fodrásznő azonban hősiessen ismét csak visszaparancsolta valahová, az üzleti udvariasság mögé, s elkészítette az óhajtott hajrameket.

Itt azonban valami „nem stimmel”. A leányzó hol a tükörbe nézett, hol meg a kezében szorongatott fényképre és a fejét csóválta.

Nyilván az összehasonlítás nem jött kellő eredménnyel, aminek hosszas tépelődés után hangot is adott:

— Kisasszony, — mondotta először bizonytalanul, majd egyre jobban nekihervülve — ez a frizura nem olyan,

mint a képen!

— Dehogynem, — felelte a fodrásznő udvariasan és még mindig halálos komolysággal — csak a hegyed arca kissé teltebb.

Mire a Muráti-utánzat sértődötten távozott s döngő léptei alatt megremegtek az izzó szarítóburák, s a földbe-csavartlábú fodrász-székek...

A fodrásznál játszódtott le.

A most következő eset szintén a Szabályszerűen raccosító arisztokrata hölgy volt a sok közül az egyik vendég. Haját mosatott és fésültetett.

Amikor a frizura elkészültével a kisasszony bement az árat, s a hölgy fizetett, kerek 10 fillért kapott vissza.

— Váltsa ezt fel! — nyújtotta át hamisítatlan előkelő mozdulattal a fodrászsnőnek, majd, miután az közölte, hogy nincs aprópénze, nagylelkűen ráhagyta:

— Akkoch tachesa meg az egészét.

A fodrásznő kiséideig porgett ujjai között a tízfillérest, majd a legudvariasabb kézmozdulattal visszaadta:

— Köszönöm szépen, — mondotta, — de a tulajdonoshoz tartozom és nem fogadok el borravalót.

## Kinevezések

A Budapesti Kozlony 1944. január hó 6-14. száma közli:

A m. kir. igazságügyminiszter dr. Szilágyi József, dr. Turczel Lajos, dr. Guzyás István, dr. Nagy Vilmos, dr. Tenczer János, dr. Futó Barnabás, dr. Tudos Lőrinc, dr. Praján Gyula, dr. Kondela Béla, dr. Tirots Miklós a nagyváradi ítélőtábla kerületébe bírósági joggyakornokká,

Pecaj Albert nagyváradi járásbírósi segédhivatali gyakornokot irodasegédtsítetté,

Arkosy Károlyné nagyváradi kir. járásbírósi és Kőszegi Magdolna nagyváradi kir. főügyészségi díjnokokat ideiglenes kezelőkké nevezte ki.

A m. kir. pénzügyminiszter dr. Szécsi László és dr. Bánhudi István nagyváradi p. ú. fogalmazókat pénzügyi segédtitkárokká, dr. Lukács Károly állampénztári II. o. tisztet a nagyváradi adóhivatalhoz v. ú. fogalmazóvá.

A hölgy elérte a célzást, döbbsentem nézett rá, majd szólnélkül sarkonfordult és elsiett.

Hatalmas tömeg rajzotta körül esütörtök délelőtt a színház épületét. Legtöbben álltak a színészbejáró előtt — diáklányok, diákok s egyéb fruskák és síhederek, kezükben fényképet szorongatva — abban a reményben, hogy a délece bonviván, aki ezt a magasloku lázat fölszította, itt fog távozni Thália templomából.

A művész persze, ahogyan az már beérkezettéknél lenni szokott, kitérni akarván a népszerűségnek ilyetén megnyilatkozása elől, egérutat választott s az autogramvárók és egyéb rajongók serege hoppon maradt.

A tömeg azonban — jobb ügyhöz méltó türelemmel — hosszú tízperceken át várakozott még, lesve a jöszerecsét.

Arra jött egy munkásember s ekkora sokaság láttán jóindulatú mosollyal, de hangjában enyhe gúnyval megkérdezte:

— Mi van itt, tán fát osztanak? ... (M. F. V.)

**FERENC JÓZSEF**  
KESERŰVIZ

# Hogyan lett a zsidó szatócsból partizán tábornagy?

**Broz Ferenc regényes útja Gyakovóból Amerikán és a Szovjeten át a boszniai bandavezérségig**

A fekete balkáni hegyek zúgcsata-terein nagy átvédőművész csörtetett a vezéri sorba: a titokzatos Tito, aki ezt a bandavezéri nevével az általa megszervezett „Tajna Internacionala Teroristicka Organizacija” (magyarul: Titkos Nemzetközi Terrorizmus) kezdőbetűiből rózta egybe, egyébként Broz Józsefnek hívják.

Sok az ilyen nevű ember a drávan túli területeken, ami megkönnyítette Titonak abbéli igyekezetét, hogy igazgató mesterséges ködbe burkolódzék és így nehezítse meg személyazonosságának felderítését. Bizonyára nagy oka van erre. Ismerték Broz Józsefet, a lakatossegédet — az ellene kiadott közözlésében is ez a foglalkozás szerepelt — vannak azonban, akik azt állítják, hogy nem ez az igazi Tito, hanem az a Broz József, aki a belgrádi egyetemi diákság soraiban a bolsevista irányzat egyik vezetője volt, mások viszont egy újvidéki Broz Józsefben fedezik fel a mostani partizánvezért.

Mindzettel szemben a horvátországi Gyakovo lakói és a környék földművelői úgy ismerik Broz Józsefet, az igazi Titot, mint a rosszpénzt, mert több adat és feltételezés szól amellett, hogy ezen a vidéken bukkantak az igazi Tito nyomára, de a mai háborús körülmények közt a riporteri nyomozó munka akkor sem dönthetné el a kérdést, ha nem ilyen ügyesen, nagy hatalmú és pénzszökökkel rejtgetett személyazonosságáról volna szó.

Gyakovón mindenkinek ismerte Broz Józsefet, egészen 1934-ig, amikor angolosan odébált és a világ másik felében tűnt fel.

## A gyakovói fűszerespuhl mögül az amerikai őserdőbe

A mai partizánvezér eszerint a gyakovói zsidó Broz-család nagyszemélyű tagja volt. Magas, karcsú jóvágású fiatalember, Ferenc bátyjával együtt, aki később megkeresztelkedett s jóforgalmú fűszerkereskedést vezetett a város központjában. Nem elégedett meg azonban ezzel a munkakörrel, hanem mindenféle kalandos üzletekbe is bocsátkozott, amelyek sokszor busás nyereségeket hoztak, de megtörtént s utóbb egyre gyakrabban, hogy súlyos veszteségekkel jártak. Végül is a nemzetközi pénzügyi kitérésével összemoltak a gyakovói holtos spekuláció és egy napon eltűnt. A hitelezők megrohanták az üzletet, hozták a hamisított váltókat, meg nem alapított társaságok részvényeit, amelyek ellenében nagy összegeket vett fel.

Broz Ferenc, aki átvette a vegyeskereskedést, igyekezett megnyugtatni a károsultakat, akiket évek múltán részben ki is elégítetett, mert nagyobb pénzösszeg érkezett címére.

Broz József ugyanis — mint kiderült — Északamerikába szökött, ahol óriási nyereségekre és szőszertint értelemben vett véres keresetekre tett szert.

Szerencsés szimattal mindjárt a vadnyugatra ment, ahol az odaérkező fehér települők irtották az őserdőt. A dzsungel vérengző vadállatai, óriási macskafajok, leopárdok, alligátorok fenyegették életüket. A telepések ezért őrségeket állítottak fel, amelyek az őrségekből már elhódított területeket meg-

védelték a ragadozó állatokkal szemben.

Broz József egy ilyen osztag parancsnoka lett és a mindennapi „erdei” fegyverroportáiban, küzdelemben kiélhette vérengző ösztöneit.

## Ismét feltűnik szülővárosában, de menekülni kénytelen

Érdekes, hogy a régi adósságok rendezése jó üzletnek és kitűnő karrierbefektetésnek bizonyult. A városban szárnyra kelték a legendák a fiatal vagyongyűjtő kereskedő tüneményes amerikai pénzügyveletről, szerencsés kezéről, amellyel újat vágott magának az előkelő pénzfejedelmek zárt negyedébe. Egy-egy levelét, amit a bátyjához vagy régi barátjához: a szintén gyakovói dr. Ribár Ivánhoz írt, erekléként adták kézről-kézre. Később pedig nagy izgalmat keltett az az értesülés, hogy Broz összeköttetésbe lépett a szovjet nem hivatalos kereskedelmi köreivel, megbízottjaival és kivételes küldetésben Moszkvába utazik, ahol ügyessége, üzleti leleménye igazándi arányokban bontakozhat ki.

Attól az időponttól, amikor Broz József elutazott Amerikából, megbízható hírek nem igen érkeztek felőle, leveleket se küldött. Csak azt tudták a gyakovóiak, hogy valóban megérkezett a vörös fővárosba s gyorsan vizsgáztat-

## A „Csetnikasztal” sörözői körében

A legnagyobb vendéglőben a jöszemű, beavatott pincérek egymásközt „csetnikasztalnak” neveztek azt a helyet, ahol dr. Ribár Iván hívei tüntető előzésre gyülekeztek. Ezekből és más hasonló eseményekből természetesen surlódások támadtak és amikor a feszültség már a robbanás fokához közelített, legszűkebb körben szenzációs hírt sugdostak fülsbe azok a beavatottak, akik hallgatni is tudnak, ha kell; Broz József hazaérkezett. Idehaza van Gyakovón — inkognitóban.

Egyszerre megszűntek a tüntető étek, csetnik-sörözők, mert Broz József aki tényleg idehaza volt, rejtett „főhadiszállásról” leintette ezeket a komolytalan demonstrációkat és igazi forradalmi stratégiát diktált.

Elrendelte a „Titkos Nemzetközi Terrorista Szervezet” híveinek sorozását és felfegyverzését. A vele érkezett és most sötétben rejtőzködő, tevénykeükező bolsevista ügynökök tizenhárompróbas szakértői voltak ennek a munkának és vezetésük alatt egyre erősödött a vörös gárda.

## A boszniai főhadiszálláson...

Menekülés közben hegyzakadékokban húzódott meg, majd amikor már biztonságban érezte magát, beszélt először a gyakovói kudarcról:

— Csak próbára volt — mondotta — a módszerek mérlegretétele, de ezt is alkalmatlan terepen rendeztük meg. Gyakovó környéke gazdag, termékeny vidék, a felparcellázott püspöki uradalom földjén zseiros gondatlanságban élnek a parasztlak. Nekünk a Szandzák való nekünk Délbosznia való, ahol a bennszülött pásztor őszel letereli a

Ezeknek a fegyveres alakulatoknak nagy jelentőségük volt, ehhez mérten a jövendelmük is igen tekintélyes, úgyhogy Broz József annyira megszerzte magát, hogy dollárok tízezreivel vonulhatott be Newyorkba.

katonai akadémián, majd Spanyolországba tette át székhelyét, ahol a forradalmi hadseregek szervezése terén páratlan munkásságot fejtett ki.

A német—jugoszláv háború kitörése és a szerb hadsereg szétbomlása után Gyakovón is megváltozott a helyzet, ami nem tetszett dr. Ribár Iván odahaza maradt környezetének, sem annak a törpe kisebbségnek, mely bejáratos volt Brozék családi szentélyébe. Maga dr. Ribár Iván már rég Londonban tartózkodott és a háború kitöréséig gyakran tartott az angol rádióban horvát nyelvű előadást.

A horvátország felszabadulás első hangulathullámában, pezsgő mámorában nem szentelt — se itt, se egyebütt — kellő figyelmet ezeknek az elégedetlenkedő elemeknek, amelyek fitymáló lennéssel, sokat sejtető arccal jártak körül, megszervezték a hírterjesztést, a fekete piacot és minden eszközzel fűrték az új államrendszert. Főhadiszállásuk Brozék üzletében volt.

pás, ferdeszemű ezredes és barátsággal üdvözölte az általa személyesen jól ismert Broz Józsefet. Nagyobb tisztásra vonultak, ahol egyszerű, három embernek való katonasátrak állottak. Broz József és kísérete részére új sátrakat üttettek, a középre deszkából durván faragott asztalt helyeztek el, volt a főhadiszállás tanácskozóterme az ég kupolája alatt, itt fogadta Broz József a jelentéstevőket, a kémeket.

A partizánvezér irtózatos munkakömet diktált: sorozást rendelt el a hatalma alá tartozó területen, gyakoroltatta a katonákat, küldöncöket menesztett mindenfelé, személyesen ellenőrizte a repülőgépeken hozott anyag átvételét.

Jóval a szovjet-német háború után nevezetes látogató érkezett a főhadiszállásra: Ribnikár, a belgrádi „Politika” című lap sokszoros milliomos kiadótulajdonosa és főszerkesztője, a nagystílű nemzetközi politikai zsarolások bajnoka, bizalmi embere a hírhedt „Fekete Kéz” titkos tiszti szervezetének, amely meggyilkolta Obrenovic Sandor királyt és Masin Dragát és megszervezte a szarajevói trónörökös gyilkosságát.

Nagy eset volt, hogy a „Fekete Kéz” bizalmi publicistája megérkezett a főhadiszállásra.

Néhány nap múlva angol repülőgép érkezett, mely Broz Józsefet és Ribnikárt elvitte Londonba. Onnan azután velük jött dr. Ribár Iván is.

Másnap pedig sorakoztatták a partizánokat és kiadták a parancsot a támadásra. A gyakovói fiatal katonák, akitől ezek a részletek erednek, megszökött és sok kaland után érkezett haza szülővárosába.

## SULTTOK

Igen sok ember nyakig él, ezenfelül csak teng-leng valahogy. Hiába, nem szeretnek gondolkodni. Legtöbb baj keserű nedűjének ez a kútja és forrása. Ebből iszik, ebben fürdik időtlen barátunk, Földgolyóbusunk is; ezért ilyen szerencsétlen flótás.

Bizonyítás nélkül ilyesmit állítani: szintén a szabályt erősíti. Bizonyítással meg hová jutunk — majd elvállik.

Ilyenkor tele van a város sültök illatával. Itt is, ott is hallatszik harsányan: „Frissparászesés”, „Frissparászesés!” A hangszűly, a mozdulatok (hogy az árakat ne is említsem) mind-mind oly egyformák, mintha a váradi árusok sültök árusítási előkészítő tanfolyamon súlykolták volna be. Ambátor lehet, hogy ilyen tanfolyam is létezik már.

Kis kosár, nagy kosár... bennük sültök. Sárga, huncut, mongol-képük virul a vidámságtól. Kedves-kellemesen kellek magukat. Ennivalón édesek.

Sültökből jillerek, jillerekből pengők, pengőkből cipő, ruha, a fázós testre, kenyér a szűkölködő asztalra — kikergetik az ablakon a nélkülözést, nyomort, beengedik az ajtón az Életet. Ha néha ázottan, fázósan, csapzottan, rongyosan, betegesen vánszorog is befelé, mégis Élet. Ha szíve van, lehet vele mit kezdeni: van remény.

A Sültök jellemét nagy vonásokban ismertetem. Most összegezem: friss, édes, vidám, egészséges, hasznos, okos. Hány ember tanulhatna tőlük? És még rájuk mondják: „Buta, mint a tők.”

Hát gondolkoznak az emberek?

Vagy a szólás-mondás alól a sültök kivétel? Itt is kategóriák lennének? Lehetetlen. Legfeljebb a tők-filkókról lehet szó.

Geréb Árpád.

## Ujabb hozzászólás a lakbérügyhöz

Lapunk január 4-iki számában „Egy szobás lakó” aláírással hozzászólás jelent meg a kötött lakbér és a felemelt mellékdíjak kérdéséhez. A cikk bevezetőjében már rámutattunk arra, hogy ezzel a fejtegetéssel nem értünk egyet, azt csupán a másik fél meghallgatásának elve alapján közöltük. A hozzászólás azonban nyilvánvalóan antiszociális felfogása mellett számos tárgyi tévedést is tartalmaz és azért érthető nyugtalanságot váltott ki a háztulajdonosok körében, akiknek túlnyomó része éppolyan kisember, mint a lakók többsége. Szükségesnek találjuk tehát az említett cikkben foglalt tévedéseket helyreigazítani és a magunk, már korábban is kifejtett álláspontját újolag lerögzíteni.

*Első sorban nem lehet tárgyilagosságnak mondani a hozzászólásnak azt a megállapítását, hogy a lakberek túlmagasak voltak általánosságban panaszok lennének. Ez csak a kötetlen lakbérű házakra vonatkozhatik, ezek száma azonban elenyésző Nagyváradon a közel 12 ezer kötött lakbérű házzal szemben, amelyek bére valóban méltánytalanul minimális.*

A román megszállás idejében a lakások és egyéb helyiségek bérei igen alacsony színvonalon állottak, úgyhogy 1940 májusában a háztulajdonosok, arra való tekintettel, hogy a román kormány ezen év áprilisától kezdve a házakat körülbelül 13 százalékkal emelte, a béreket átlagosan 10–15 százalékkal emelték. A főhatalom-változás után azonban a magyar kormány a trianoni Magyarországon már érvényben volt lakbér-rögzítő rendeletet a visszacsatolt részekre is kiterjesztette és az itteni lakbéréket az 1939. évi szeptember elseji bérek alapján rögzítette, úgyhogy a bérek az uralomváltás után nem hogy növekedtek volna, hanem ellenkezőleg, visszaesültek.

A magyar kormány fel is ismerte a visszacsatolt területek háztulajdonosainak illymódon bekövetkezett méltánytalan helyzetét és az 1943. január havában kibocsátott 100/1943. M. E. számú rendelettel engedélyezte is, hogy az itteni lakberek a belügy- és pénzügyminiszterek hozzájárulása mellett az 1939. szeptemberi béreken felül megfelelő százalékos kulcsok alapján felemelhetők legyenek. Ezt a rendeletet azonban mindeztől nem hajtották végre. De annyit mindenesetre igazolt a rendelet, hogy a háztulajdonosok helyzete feltétlenül szükségessé teszi a bérek revízióját és hogy ennek szükségességét a kormány is felismerte.

De ugyanezt igazolják a gazdasági viszonyok is. Semmiképpen sem látezik indokoltnak, hogy ugyanakkor, amikor minden létfenntartási cikk árai szökészerűen emelkednek, egyedül a lakások és egyéb helyiségeknek a bérei legyenek a legalacsonyabb színvonalon rögzítve.

Hissen most egy szobából és mellékhelyiségekből álló lakásért a bérlő oly csekély havi bért fizet, hogy azért a háztulajdonos 8–10 darab tojást, vagy ugyanannyi liter tejet se tud beszerezni és a legdrágább, 4–5 szobás lakások havi béréből is legfeljebb két kacsát vagy másfél libát tud vásárolni. Ilyen körülmények között valóban bajos a háztulajdonosokat lakbérüzsorával megvádolni. De még különösebb az a felfogás, hogy miután egy kislakás béreből ugy sem tud megélni a háztulajdonos, hát biztosítson a lakójának anyagi előnyöket.

Túlmagas béreket — a csekélyszámú, kötetlen lakbérű háztól eltérően —

csupán az albérlési lakásoknál észlelhetünk. Itt csakugyan meg nem engedhető kiúzsorázás folyik. A főbérlők igen sok esetben magasabb bért szednek egyetlen albérlésbe kiadott szobáért, mint amennyit ők az egész lakásért fizetnek. Elképzelhető egy szerény igényű főbérlő, aki megél abból, hogy meghűződik egy három-négyszobás lakás konyhájában és a szobákat albérlésbe adja ki. S a háztulajdonos tehetetlen vele szemben.

Külön megvilágítást érdemel a házadó kérdése. A ház kincstári adója a nyers házbér 16 százalékában van megállapítva. Ehhez járul kincstári pótdadók címén a 16 százalékos kincstári adó 110 százaléka, községi pótdadó címén 75 százaléka, városi utadó címén 18 százaléka, úgyhogy a háztulajdonos kincstári adó és pótdadók címén a ház nyers bérenek kerekén 49 százalékat fizeti. Ehhez járulnak a százalékos számokban pontosan ki nem fejezhető, az egyes adózó egyéb jövedelmétől függő, fokozatos természetű jövedelem és vagyonadók, amelyek a nyers házbéreknek átlagosan legalább 5–6 százalékat teszik ki, úgyhogy ezzel a házadó és járuléka a nyers házbérnek legalább 54–55 százaléka emelkednek. Az 1943 július 1-ig előírt közüzemi díjakat pedig a nyers házbéreknek legalább 14–15 százalékában írták elő, úgyhogy ezekkel együtt a közterhek a nyers házbéreknek legalább 69–70 százalékat emésztették fel.

De hozzá kell még vennünk ehhez a háztulajdonosra háruló egyéb terheket, mint szegényadót, légi díjakat, amelyek nagyobb házak tulajdonosainál szintén jelentős összegekre rúgnak, továbbá a tűzbiztosítási és szavatossági biztosítási díjakat és végül a ház karbantartásának költségeit, amelyeket szintén előírnyuzathba kell vennünk, ha az ingatlanokban fekvő nemzeti vagyont nem ohajítjuk egyenesen a pusztulásnak kitenni és ha figyelembe vesszük emellett az építőiparosok kenyérkeresethez való juttatásának a szükségességét is. S a ház karbantartási költségei a jelenlegi magas anyagárak és az ismert ipari munkadíjak mellett oly magasak, hogy sok esetben teljeseleg felemészítik az előbbi számítás szerint megmaradt 30–31 százalékat, ezt olykor egyáltalában nem is nyerne ebből fedeztetet.

Azt sem lehet teljesen figyelmen kívül hagyni, hogy a házbérek igen sok esetben nem folynak be, sőt a katonai bevonulások folytán bíróság sem hajtható be. A vízzel se minden lakó takarékoskodik és a háztulajdonosok ezen a címen is felemelt üzemi díjakat kénytelenek fizetni.

Mindent összevéve a háztulajdonosok az általuk beszédett lakbéréknek nem 50, de még 5 százalékát sem fordíthatják a saját céljaikra.

Ehhez kapcsolódik a július elsejével felemelt üzemi díjak kérdése. Az előbbiekben kitértünk, hogy a háztulajdonosoknak a lakbérékből nem áll akkora összeg rendelkezésükre, hogy ezt a többletet fedezhetnék. Ezek az üzemi díjak egyébként már az üzemek megalakítása óta, tehát az első világháború előtti időben is állandóan a bérlőket terhelték. Ugy a régi békevilágban, mint a román megszállás idejében alkotott üzemi szabályrendeletek, de a legújabb, most minisztériumi jóváhagyás alatt álló víz- és csatorna szabályrendelet is az üzemi díjaknak a bérlőkre való áthárítását írják elő. A román uralom alatt érvényben volt szabályrendeletek ma is és mindaddig érvényben

vannak, amíg az üzemek új szabályrendeleteit jóvá nem hagyják és ki nem hirdették.

Ezek szerint tehát az üzemi díjakat a bérlők tartoznak fizetni és ettől eddig csak azért szabadultak, mert a háztulajdonosok bérlőkkel évi átalányösszegekben alkudtak meg, melyek ezeket az üzemi díjakat is magukban foglalták. Így rendelkezik az új Lakászábályrendelet 16. szakasza és ezért nem követelték eddig a háztulajdonosok bérlőiktől az eredetileg őket terhelő üzemi díjak megfizetését.

Azokban 1943 júliustól kezdve az üzemek felemelték a díjaikat. Ezek a felemelt üzemi díjak a bérlési szerződés megkötésekor még nem léteztek és ekként ezeket a többleteket sem a ház-

Házat, birtokot, szőlőt  
eladni, venni  
akar, keresse fel  
**PRÁGER ügynökséget**  
Teleki-utca 38. szám.

tulajdonos, sem a bérlő a szerződés megkötésekor számításba nem vehette és nem is vette. Ezek az üzemi többletek tehát a kialakított bérösszegekben nincsenek beszámítva. És minthogy az üzemi díjak a bérlőkre átháríthatók, jogosultak a háztulajdonosok a többleteknél a megfizetését bérlőiktől követelni.

De a jogosultságtól függetlenül is bizonyos méltányossági szempontoknak érvényesülniök kell nemcsak az üzemi díjak kérdésében, hanem maguknak a lakbéréknek a megállapításánál is.

## Ismeretlen gépek az ország légiterében

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Január 5-től 6-ára virradó éjszaka néhány ismeretlen nemzetiségű repülőgép szállt át országunk légiterén. Az ország területére bomba nem esett. Angolszász repülőgépek tegnap délelőtt az ország délnyugati részén több hullámban berepültek és a Dunántul nyugati részén átrepülve, az ország légiterét északnyugati irányban hagyták el. Bombázásról és kártól ezideig jelentés nem érkezett.

## A magántisztviselők, egyházi javadalmasok és általában a magánszolgálatban lévő alkalmazottak illetményeinek adómentessége

Mikor és hogyan kell kérni a mentesség megállapítását

A jövedelem- és vagyonadóról szóló 1927. évi 500 P. M. H. Ö. 5. §. (1) bek. 10. b. pontjában foglalt rendelkezést, mely a magánszolgálatban alkalmazottak és az egyházi javadalmasok szolgálati illetményének a jövedelemadó alól mentes összegét évi 3600 P-ben állapította meg, az 1943. évi december hó 23-án közzétett 5530—1943. M. E. számú rendelet 2. §. (1) bek. módosította és 1944. évi január hó 1-étől a szolgálati illetmények jövedelemadó alól mentes összegét évi 6000 P-ben állapította meg.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy mindazok az egyházi javadalmasok, valamint magánszolgálatban alkalmazottak (pld. háza, földje, kereskedése, ipari foglalkozása stb.) úgy a 6000 P-öt meg nem haladó mentes szolgálati illetménye más egyéb jövedelemforrásokból eredő jövedelméhez nem lesz hozzászámítva s így az 1944. évben már kevesebb jövedelemadót, vagy esetleg semmit sem fog fizetni, aszerint, hogy az egyéb jövedelemforrásaiból eredő többi összes tiszta jövedelme a 6000 P-öt meghaladta-e, vagy sem.

A helyes adatok megállapítása és az eddig megadótatottaknak az adóztatás

alóli mentesítése céljából felhívom mindazokat, akik az 1943. évi jövedelemadóval meg lettek adóztatva, és a szolgálati illetményük bruttó összege az 1943. évben az évi 6000 P-öt nem haladta meg,

1. ha az 1943. évben szolgálati illetményükön kívül más jövedelemforrásaik nem voltak és az esetleg velük közös háztartásban élő feleségüknek, gyermekeiknek, rokonaiknak sem volt más jövedelemforrásuk tehát egyedül jövedelmüket a 6000 P bruttó összeget meg nem haladó szolgálati illetmény képezte, 1944. január hó 31-ig írásban jelentsek be ezt a körülményt a városi adóhivatalhoz (városháza földszint) és kérjék a jövedelemadó alól mentesítésüket. Ezen bejelentés bélyegmentes, de feltétlenül csatolandó a bejelentéshez a munkaadó írásbeli igazolása arról, hogy a kérelmező az 1943. évben pontosan és részletesen felsorolva, mily összegű bruttó illetményt élvezett.

2. ha az 1943. évben az évi 6000 P-öt meg nem haladó összegű szolgálati illetményen kívül más jövedelemforrásaik is voltak, vagy a velük közös háztartásban élő családtagoknak volt más jövedelemforrásaik, úgy jogukban áll az 1944. évi jövedelem- és vagyonadójuk újból megállapítását legkésőbb 1944. évi január hó 31-ig a m. kir. adóhivatalhoz (Sal Ferencu. 2. sz.) közvetlenül benyújtandó kérelmükben kérni.

Ezen bélyegtelen kérelemhez feltétlenül csatolni kell az 1944. évi szolgálati jövedelem- és vagyonadó bevallást, annak részletezéseit, valamint a munkaadó igazolványát az 1943. évben szolgálati jövedelméről, Adóbevallás és igazolás csatolása nélkül a m. kir. adóhivatal a kérelmeket nem fogadja el.

Nagyvárad, 1943. január hó 8-án.

Vitéz Morvay Árpád,  
városi adóhivatali  
főnöke.

# HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**NAGYVÁRAD,**  
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.  
 Telefon: 12-27.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:** 1 óra 4.30 P.  
 3 óra 12.40 P.  
 Postatakarékpénztári csekk számlánk  
 száma: 72.301.  
 Kéziratokat nem adunk vissza.

## MARGO

Ha a nevével találgatom  
 finom melódiák fonódnak a szavamba,  
 mik észrevétlenül szövéődnek dalba,  
 és észszelörnek, hogyha leírom.

Egy ismeretlen új színes zenét  
 rezegve zeng a lelkeimen keresztül,  
 ha finom húrjain a nóta rozdul,  
 ha nyitja-hunyja tiszta szép szemét.

Suhanva, lejtve jár mögöttem el,  
 és egyre elhalóbb a suhanása,  
 és fáj, mint égi dalnak elmulása,  
 amelyre hosszú, néma éji csönd felel.

Portugál lap az Árpád házról. Lisszabonból jelentik: (MTI) A Voz című portugál lap vezércikkben foglalkozik az Árpád-házi királyok érdemeivel. Megemlíti, hogy a legenda szerint az első magyar szent királyok családi őse. kötetlenül állottak az első portugál királyokkal.

NAGYAPA LETT KÁLLAY MIKLÓS MINISZTERELNÖK. A Budapesti Értető jelentik: Kállay Miklós miniszterelnök nagyapja lett. Legidősebb fiának, Kállay Kristóf külügyminiszteri segédtitkárnak felesége, január 5-én egészséges figyelmeknek adott életet. A gyermeket András névre keresztelik.

Hlatky Zsuzsa esküvője. Dr. réthalapi Hlatky Endre és neje rimaszombati Kazay Magda örömmel tudatják, hogy Zsuzsa leányuk folyó évi január hó 10-én fél 12 órakor tartja esküvőjét várbogyai és nagymádi Bogyay Pállal, várbogyai és nagymádi Bogyay Arthur cs. és kir. kamarás és neje, br. Weisz Horstenstein Wanda oszlagkeresztés hölgy fiával.

CRÉDÓ HIREK. Folyó hó 9-én, vasárnap tartja szokásos havi közös szentáldozását a nagyváradí férfi Crédó a váradolási plébániái templomban, a 10 óras plébániái szentmise keretében. — Utána a szokásos megbeszélést a római katolikus fiúiskolában, a tárgy fontosságára való tekintettel kérjük tagjainkat, hogy minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni. Elnökség.

BETŐFOKARA ÉRT AZ INDIAI FÜGGETLENSÉGI MOZGALOM. Tokióból jelentik (MTI): A NTL. jelentik: A Domei Iroda jelentése szerint Bucepénteken érkezett Burmába. Burmai körök szerint az indiai függetlenségi mozgalom Kelet-Ázsiában ezzel elérte tetőfokát. Most már várható a tamadao Delhi ellen.

Meghalt Pasa el Atras szultán. Mersinből jelentik: (MTI) A Német TI. jelentik: Mint közlik Pasa el Atras szultán 70 éves korában meghalt. 1925-ben a franciák elleni druz lázadás vezetője volt.

Összeültközött egy tehervonat társasgépkecsival. Amszterdamból jelentik. (MTI) A Német TI. jelentik: A brit híroroda jelenté Santa Fe-ből, hogy egy tehervonat összeültközött egy társasgépkecsival, amelyben 35 amerikai repülőhadapród ült. Közülük 26 meghalt.

BEFEJEZTE KÖLTSÉGVETÉST ELENŐRZŐ MUNKÁJÁT A MINISZTERKÖZI BIZOTTSÁG. Nagyvárad, jan. 8. A miniszterközi bizottság pénteken egész nap és szombaton délelőtt folytatta a város 1944. évi háztartási költségvetésének, valamint az üzemek költségvetésének a felülvizsgálását. Szombaton a déli órákban befejezte munkáját a bizottság a délután a budapesti gyorsal elutazott Nagyváradról.

65 amerikai repülőgépanyahajó épült a háború óta. Washingtonból jelentik: (B. T.) Az amerikai tengerészetiügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült Államokban a háború kezdete óta, 65 repülőgép anyahajó épült.

Ujabb bányásztrájk Angliában. Amszterdamból jelentik: (MTI) Mint a brit híroroda jelenté a Durham grófságban levő Easington bányában pénteken megszüntették a munkát. 2500 munkás nem dolgozik bérkövetelés miatt.

Ót gyönyörű szerelem története!

## Mesék a szerelemről

Főszerepben: Jávör, Sárdy, Bördy Bella, Pethes

Vasárnap utoljára:

Bemutató hétfőn az

MURATI: **Megálmodtalak**

APOLLO-ban

Utazási engedélyek Romániában. Bukarestből jelentik: (MTI) Január 10-ével újabb bevezetik az utazási engedélyek rendszerét Romániában.

Felfedezték Laibachban a kommunista párt titkos irodáját. Laibachból jelentik: (B. T.) A város központjában felfedezték a kommunista párt titkos irodáját, amelyben sok iraton kívül nagytömegű kézfegyver is volt. Az iratok között találtak névjegyzékeket, melyeken a város huszezer olyan lakója szerepelt, akiket a tervezett kommunista összeesküvés során láb alól eltenni szándékoztak.

### Versenyárgyalási hirdetés

Nagyvárad thj. város közhivatalai az 1944. évben szükséges nyomtatványok szállítására Erdély és Kelet-Magyarország területére korlátozott nyilvános versenyárgyalást hirdettek. A közszállítási költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

A versenyárgyalási és szállítási feltételek, valamint a nyomtatványok mintái a hivatalos órák alatt a városgazdasági ügyosztálynál megtekinthetők.

Az ajánlatok a gazdasági ügyosztály által rendelkezésre bocsátandó úrlapon folyó évi január hó 24. napján délelőtt 10 óráig az Irodagazgatósághoz (város-háza I. em. 24.) nyújthatók be és a beérkezett ajánlatok ugyanazon nap délelőtt 11 órakor a gazdasági ügyosztály hivatali helyiségeiben lesznek felbontva Nagyvárad, 1944. január 7.

Dr. Gyapay László s. k.  
 polgármester h.

ANGOL NEMTETSZESNYELVÁNTÁS MADRIDBAN. Zürich. (MTI) A londoni Times szerint a brit kormány közölte a spanyol kormánnyal, hogy a spanyol kék-hadosztály hármilyen tagjának az orosz arcvonalon való jelenlétét rendkívül ki nem elégítőnek és a szemleességi nyilatkozattal ellentétben állónak tekinti.

Ciano a fővádlottja a fasiszta nagytanács tagjai elleni bűnpernek. Chiassoból jelentik: (B. T.) Veronában szombaton kezd meg az államvédelmi törvényeszek a fasiszta nagytanács tagjai bűnperének tárgyalását. A fővádlott Ciano gróf.

Halálozás. Bördy Imre nyug. tüz. oltó, életének 75-ik évében hosszú szenvedés után meghalt. Temetése hétfőn délután 1 órakor lesz a Nagycsütört 24. számú gyászháztól a velencei református temetőbe.

Szépség, egészség, helyes testtartás, kényelmes érzés, a belszervek rászámmentes tartása, a lesüllyedt szervek emelése egyesül azon egészségügyi háskötőkben, melyet

**Kováts Sándorné**

készít. Szent Gellért utca 10. szám.  
 Repülő hídhoz át.

Ujabb éhségstrájk Indiában. Amszterdamból jelentik. (MTI) A Német TI. jelentik: Az angol híroroda bombayi jelentése szerint Amszterdamban 350 tanító, köztük 110 nő, pénteken éhségstrájkba kezdett. A magas élelmiszeráraknak megfelelő fizetésemelést kérték, — de hasztlalanul.

A béltraktus zavarainak előforduló borkiütések a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendszerint gyorsan elmúlnak. Kérdezze meg orvosát!

## A PANNONIÁBAN

Réggel: **kitünő kávé, tea.**

Délelőtt: **elsőrangu zóna, sörözés.**

Délben: **izletes ebéd, menürendszer és ala carte.**

Délután: **zamatos fekete és oszonnakávé.**

Este: **pompás vacsorák.**

### HAMZA JÓZSEF és zenekara muzsikál

Eljegyzési, esküvői és társasétkezesek készítését vállalja.

## Dobrás János

ügyvezetőigazgató,  
 v. kir. udvari szakács főz.

100 PENGÓ JUTALMAT ADOK ANNAK AZ ILLETŐNEK, aki karácsony és újév között Gömbös Gyula utca 38. sz. alatti lakásomon megveit tölem egy sötétkék selyem-béleses külföldi szövet női kabátot, ha 3 napon belül nálam jelentkezik egy felvilágosítás megadása céljából. Dr. Feldmann Arminné, Gömbös Gyula-u. 38.

A szalacsi műkedvelők a katolikus diákonthonokért. A szalacsi római katolikus egyházközség műkedvelő gárdája jól sikerült előadást rendeztek, amelynek eredményeképpen 300 pengót adtak a katolikus diákonthonok javára.

Műsoros délután a Katalin-telepi Kulturházban. A Katalin-telepi római katolikus kulturházban vasárnap (folyó hó 9-én) délután 5 órai kezdettel műsoros délutánt rendeznek, mely alkalommal a Gyöngyvirágos huszárszékő kerül színpadra, a Kulturház legjobb műkedvelőivel. Az előadás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Temetés. Deák Albert hoeszas szenvedés után 56 éves korában elhunyt. Temetése 9-én, vasárnap délután 3 órakor lesz az olasz temető Haller kápolnájából.

Hirdetés. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület, Ruházati és Textil iparok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a január havi cérna és béles utalványok kiosztását megkezdte, a hulladékrol szóló utalványt mindenki magával hozni szíveskedjen. Elnökség.

A nemzetközi Vöröskereszt felhívása a hadifoglyok és internáltak érdekében Genéből jelentik: (MTI) A Német TI. jelentik: A Vöröskereszt nemzetközi bizottsága ismét a legnagyobb nyomattékkal szólította fel a hadviselő államokat, hogy tekintsenek el a hadifoglyok és internáltak ellen irányuló mindenfajta megtorló intézkedéstől, mivel azok a személyek nem folytathatnak harcot, vagy eohasem vettek részt a háborúban és most foglyokként teljesen védtelenül kivanak szolgáltatva. A Vöröskereszt nemzetközi bizottsága a legnagyobb aggodalommal állapította meg, hogy a hadviselő államok állandóan súlyosabb hadieszközökkel támadva, gyakran pótolhatatlan kulturértékeket is mind nagyobb mértékben pusztítanak el.

## BUTOR

színeset

## MEZEI-től

Háló, bembírált és előszobák.

Konyha újdonságok

Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

## Ujból megkezdődnek a Kereskedők Szaktanfolyama és a Kereskedői Főiskola előadásai

A Baross Szövetség elnöksége tisztelettel értesíti azon tagjait, akik vagy a Kereskedők Szaktanfolyamára, vagy a Kereskedői Főiskolára beiratkoztak, hogy a decemberi munkatorlódás miatt felfüggesztett előadások a jövő héttel újra megkezdődnek a következő programmal: 1944. január 10-én, hétfőn délután 6-8-ig árkalkuláció és kereskedelmi levelezés az A. csoport tagjainak. Január 11-én, kedden délután 6-8-ig ugyanaz a B. csoport tagjainak. Január 13-án, csütörtökön délután 6-8-ig kereskedői főiskolai előadások a magyar gazdaságtörténelemből és a magyar Irodalomból. Végül január 14-én pénteken árkalkuláció és kereskedelmi levelezés a C. csoport tagjainak. Az előadók folytatólagosan ugyanazok, akik decemberben voltak. Kérjük a tagok pontos és minél nagyobb számban való megjelenését, hogy ezek a tanfolyamok a kezdetben megnyilvánuló példászerű érdeklődés mellett folytathassák áldásos és hézagpótló működésüket. Az Elnökség.

## Megkezdődött az első leventeleány-vezető tanfolyam Debrecenben

Vasárnap, január 2-án nyílt meg a debreceni tankerület első leventeleány-vezető tanfolyama.

A megnyitón dr. Szondy György tanügyi főtanácsos mondott igen értékes megnyitói beszédet. Hangzott, hogy a tanfolyam résztvevői nehéz időben indulnak el. Ha azonban szilárd akaratral és kitartással dolgoznak, a jövőben olyan lesz, amilyennek megálmodják. A leventeleány mozgalom a minőség harca legyen a minőségért. Az emberekből a jót és szépet próbálja kihozni, női lelkük melegségével próbálják megadni az igazi otthonok jellegét — mondotta többek között dr. Szondy György tanügyi főtanácsos, majd Isten áldását kérte a tanfolyamra.

A tanfolyam nagyszámu hallgatósa Gál Mária kerületi LL vezető parancsnoksága alatt napi nyolc órában foglalkozik a leventeleány tudnivalókkal kiváló központi és helyi előadók vezetése mellett. Előadást tart dr. Bánáss László, dr. Dancs Miklós, dr. Ferenczy Károly, Gál Mária, Gera Katalin, dr. Hegyi Tibor, Horváth Károly, Kaposi Edit, dr. Ember Lászlóné, dr. Karácsony Sándor, dr. Kokas Eszter, Majoros Mária, Molnár Jolán, Nádaszi Chantal, Rasztovich Ilona, dr. Ravasz Gizella, Tomanóczy Ilona, dr. Versényi Klára.

A hallgatók közben a várost is megtekintik s operaelőadást hallgatnak meg testületileg.

Záróünnepély január 11-én délelőtt 11 órakor lesz a debreceni Déry Múzeum előadó termében.

Barmitien

## Ingyatlan

adás-vétel, csere vagy birtokügynök bízalommal keresse fel

MEZEI ingatlanforgalmi irodát  
Nagy Sándor 19. Telefon 27-27

## Mennyi rézgálicot, feketegálicot és rézmészport kapnak a gazdák

A földmivvelésügyi miniszter rendelete értelmében mindhárom szert csak utalvány ellenében szabad kiszolgáltatni.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Bánffy Dániel báró földmivvelésügyi miniszter a rendelkezésre álló készletek alapján az 1944 évre a szőlősgazdák részére peronoszpora elleni védekezés céljaira katasztrális hordanként kiszolgáltatható rézgálic mennyiségét 4 kilóban, feketegálicot 14 kilóban s rézmészport 4 kilóban állapította meg. A kipu szult szőlőterület után, valamint a közvetlenül

termő amerikai szőlővel beültetett terület után sem rézgálicot, sem feketegálicot, sem rézmészport nem szolgáltatnak ki. Mindhárom szert 1944-ben is csak utalvány ellenében szabad kiszolgáltatni. Az utalvány rézgálic szelvénye április 15-től augusztus 15-ig, a fekete gálic és rézmészpor szelvénye május 15-től augusztus 15-ig váltható be. Az utalványok szétküldése rövidesen megkezdődik.

## Meddig érvényes a lábbeli készítésére jogosító pirosszínű utalvány?

A Lábbeli Központ ismételen felhívta a kijelölt bőrkereskedők figyelmét arra, hogy a cipő készítésére jogosító pirosszínű utalványokat mindig csak a kiállítását követő hónap utolsó napjáig válthatják be, illetve csak ezen időpontig szolgálhatják ki a rájuk kiadható anyagokat.

Mérték szerinti lábbelik készítésére, illetve a talpalásra és fejelésre jogosító pirosszínű utalványok beváltása esetén az elosztó és kijelölt talpbőrkereskedők a trapéz minta

szert kiadott talpbőrön és talpbőr-hulladékon (15%) kívül a hivatalosan előírt mennyiségű felsőbőrt és mellékanyagot is kötelesek az utalványt beváltó lábbelik készítő iparosoknak kiszolgáltatni.

Csizma utalványra járó talp céljaira csak nyak szolgáltható ki.

Női, leány, gyermek lábbelikhez (mértékcsipőre, fejelésre, talpalásra) elsősorban 4 mm-t meg nem haladó krupont kell kiadni.

## SZINHÁZ

### Kacsalában forgó színésztársaság

Ebben az évadban valósággal járványszerűen lépett fel az elmátkásodás a Szigligeti Színház művésznői között. Góndör Klári és Kemény Gizzi után most Czéh Gittától halljuk, egyelőre félhivatalosan, hogy menyasszony. Míg azonban az első két esetben civil vőlegény hozta a gyűrűt, a harmadik jegyes-jelölt brancsbeli: a színház prózai amorozója, Bakay Lajos. Még nem lehet tudni, mikor lesz az eljegyzés, mert a fiatal hősszerelme egy idő óta a hősi szerep foglalja le a szerelmi minőség rovására, de úgy tudják, sikerül rövidesen összeegyeztetni a kettőt: Nagyváradra helyezik és itt fogja tovább viselni a mundért, és pedig olyan beszállásban, hogy a katonázkodás mellett a színpadon is, a magánéletben is megmaradhat szerepkörében.

Mély sajnálattal kell azonban közölnünk, hogy ettől az egy esettől eltekintve súlyos meghasonulás következett be a színház művészszerelőinek férfi és hölgy tagjai között. A férfiak ugyanis megalakították a „Kacsalában Forgó Himnusz Asztaltársaság”-ot, amelyből könyörtelenül kizárják a hölgyeket. Semmiféle kérdés, felhívás nem vesznek fel a nemes célkitűzésű közületbe, amely minden kedden este, egy Lukács György-utcai kocsmában ülésezik. A helyi viszonyokkal legjobban ismerős Gieszfeld Józsa vezette fel ide a társaságot s kedden este tartották meg az alakuló közgyűlést. A helyiség igen alkalmasnak bizonyult a tárgysorozat kimerítésére. Minden tag alaposan a mélyére nézett a problémáknak s kü-

lönösen Szabó Ernőnek sikerült akkora hővel kifejtene álláspontját, hogy tiszteletreméltó ügybuzgalmában az ihletettséggel majdnem önkívületi állapotába jutott, ahová többen is híven és fegyelmetlenül követtek őt.

Azde a hölgyek annyira zokon vették a férfiaknak ezt az elvi alapon való elkülönődését, hogy dachból megalakították a „Kacsalában Forgó Nőnemű Asztaltársaság”-ot, amely viszont az Újságíró Otthonban tartja ellenértékletét. A hölgyek azonban hűtlenség maradtak az eszméhez: mindjárt az első gyűlésen, amit szintén kedden este tartottak meg, felvettek tiszteletbeli tagokat a férfitársadalomból is, de kizárólag civileket, akik közé színész szakmai szempontból a katonák is számítanak... A gyűlés annyira programdús volt, hogy záróráig nem is lehetett kimeríteni, azért tezenegy órakor az egész társaság átvonult Czéh Gitta lakására, ahol a művésznő közellátási problémáinak megoldására épp aznap érkezett szülői gondoskodás tárgyait maradéknélküli sürgős elintézésében részesítették. (\*)

### Színházi irodó közleményei

— Névtelen asszony szombaton délután, háromnegyed 4 órakor filléres helyárrakkal van műsoron.

— A m. kir. Operaház Baletlegyűlése szombaton este háromnegyed 7 órakor és vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel vendégszerepel a színházban, Harangozó Gyula, Kálmán Etelka, Salyó Zoltán, Horváth Erzsébet, Pintér Margit és

12 tagú balettkar felléptével. Vezényel: Paul Tibor karnagy. Felcemelet helyárrak. A szombat esti előadásra már minden jegy elkel. A vasárnap délelőtti matinéra korlátozott számban még kapható jegy.

Vasárnap délután egynegyed 4 órakor a legmulatságosabb operett-újdonosság, a *Badacsonyi kéknelyű* rendes helyárrakkal, vasárnap este pedig a nagyszerű *Fehérvári huszárok* kerül színpadra.

— Nép művelődési előadás keretében hétfőn este filléres helyárrakkal Károna József örökbecsű drámája a Bánk kerül színpadra.

Kedden délután egynegyed 4 órakor filléres helyárrakkal Erdélyi Mihály: *A két kapitány* című operettje kerül színpadra.

— Perényi László felléptével kedden este bemutató bérletben az Új Magyar Színház óriási sikerű vigjáték-újdonossága, a *Zsuzsó* kerül bemutató előadásra. Szerdán este A-bérlet, a többi napokon bérletszűnet. Mérsékeltlen felemelt helyárrak. A m. t. bérlőközönség a *Zeuszó* előadását Perényi Kálmán felléptével ráfizetés nélkül kapja.

### HETI MŰSOR:

Szombaton délután negyed 4 órakor: Névtelen asszony.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Balett.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Balett matiné.

Vasárnap délután negyed 4 órakor: Badacsonyi kéknelyű.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: Fehérvári huszárok.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Bánk bán.

Felhívás a bérlőközönséghez. A színház igazgatósága kéri m. t. bérlőt, hogy január hóra esedékes bérletfizetéseket a színház pénztárába befizetni elvéstekedjenek. Egyben szíves tudomásul kézzük, hogy a Perényi László vendégszereplését, Zsuzsót minden ráfizetés nélkül adjuk m. t. bérlőinknek.

### Déryné ifjasszony, az ifjúságnak.

Nemzeti színészetünk hőskorát eleveníti meg Herczeg Ferenc színműve a Déryné ifjasszony. A darabot a Szigligeti színház a Nemzeti színházzal egyidőben tüzte műsorára. Ezzel a darabbal ünnepli meg az ország összes színháza Déryné születésének 150-ik évfordulóját. Déryné ifjasszonyt a tanuló ifjúság részére január 12 és 13-án délután, 3 órakor kerül színpadra a színházban. A jegyigényléseket 10-én, hétfőn és 11-én kedden délelőtt fogad el Tanay K. Emőke a színházi irodában, Telefon 25-30.

### Verseny tárgyalási hirdetmény

Nagyvárad thj. város közhivatalj részére az 1944. évben szükséges papír és irodaszerek szállítáására Erdély és Keletmagyarország területére korlátozott nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A közszállítás költségei szabályeszerűen biztosítva vannak.

A versenytárgyalási és szállítási feltételek a hivatalos órák alatt a városgazdasági ügyosztálynál (város-háza, II. em. 26.) megtekinthetők.

Az ajánlatok a gazdasági ügyosztály által rendelkezésre bocsátandó úrlapokon folyó évi január hó 25. napján délelőtt 10 óráig az irodaigazgatóhoz (város-háza I. em. 24.) nyújtandók be, s a beérkezett ajánlatok ugyanazon napon délelőtt 11 órakor lesznek felbontva.

Nagyvárad, 1944. január 7.

Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester.

## Mihály bácsi tanácsot kér

Mihály bácsi egyenesderekű nagygyar. Egyenes a tartása, nem látszik meg rajta, hogy hatvanadik évéhez közel jár. De egyenes a beszéde is, ami a szívében, az a szájában.

Megy a latsykos utcán. Csodálatosan tud menni: egy sárosabb se fröcsöcsen a csizmájára. Befordul a fő utcára, már meesziről szemügyre veszi az emeletes, szürke épületet.

— Majd meglátjuk, úgy van-e, ahogyan mondják... — gondolja magában.

Belép az üvegajtón, egyenesen az igazgatót keresi. Ismeri már évek óta. Kölesönös bizalom fűzi őket egymáshoz. Ha bonyolult pénzügyekről van szó, Mihály bácsi mindig fölkeresi Kovács urat, a takarékpénztári igazgatót, aki minden kérdésére tud válaszolni, aki mindig óvatos, jó tanácsokat tud adni.

— Mi járban van erre felé? — fogadja szívélyes mosollyal Mihály bácsit és már tessékeli is befelé.

Az öreg leül. Nincs benne semmi félszesség, de semmi okatlan gőg sem.

— Tanácsot jöttem, igazgató ur — mondja. — Az idén, Istennek legyen hála, jól hozott a föld. Nem panaszkodom, pedig tudja, volt olyan esztendő, amikor estőlig se lett volna elég idő a panaszkodásra. Most minden eikerült, van egy kis pénzem. Megvallo, ezerelem volna kicsit megerősíteni a gazdaságot. Annyi minden kellenc. Egy kis építkezés, néhány felszerelés, állat, ez, az. De úgy látom, nem jó az idő erre. Drága ára van mindennek. Mit gondol, mit tegyek? Van ötezer pengőm. Sok pénz. Nem akarom elherdálni. Hiszen ismer engem.

— Már tizenöt éve — vág közbe az igazgató — ismerem és becsülöm. Hát mit gondolt?

— Szeretném jól elhelyezni a pénzem. Szeretném akkorra eltenni, amikor megvalósíthatom régi terveimet. Mondja meg őszintén, igazgató ur, mi a véleménye a buzakötvényről?

Kovács igazgató elmosolyodik, de nem válaszol. Várja, hogy Mihály bácsi végigmondja, amit akar.

— Olvastam erről a buzakötvényről. Értem, hiszen nem vagyok tökkelűtött, hogy mi ez, de megmondom, nem tudom, helyes-e, ha ezt vásárolnák a pénzemen? Erre gondoltam ugyanis — teszi hozzá kíváncsultan.

— Mondja Mihály bácsi, ugye maga vásárolt annakidején az erdélyi nyereménykötvényből is, emlékszik-e? Mi volt azzal?

— Vásároltam, hogyne s nem bánom meg. Jól kamatozik, nincs vele semmi baj. Olyan ez is?

— Olyan, olyan — bólint az igazgató s aztán tüzetesen elmagyarázza Mihály bácsinak: mit jelent az, ha buzakötvényt vásárol. Az öreg figyelmesen hallgat, látszik, hogy mindenben helyesel és különösen megkapja figyelmét, amikor az igazgató elmagyarázza, miért buzaértékre szól a kötvény és mit jelent ez neki, a gazdának, hogy mindig buzában számolhat.

— Aztán még valamit szeretnék mondani, Mihály bácsi — folytatja az igazgató. — Hallottam, hogy Veronkát — ugye, ez a legkisebbik leánya? — most akarja férjhez adni. Mit adna neki hozományul?

— Hát az igazat megvallva, bizony ezzel is nagy bajban vagyok. A föld nem olyan, hogy abból lecsip-

hetnék. De nincs is rá szükség. Tóthéknak van elég. Nem is várnak azok arra. Viszont egy szál ingben mégsem küldhetem el Veront. Arra gondoltam, talán pénzt adnék nekik, költsék el a városban, ha kedvük van.

— Hát ezt nem jól gondolta. Ha elhatározta magát és bizonyára már elhatározta, hogy buzakötvényt vesz, adjon belőle hozományul Veronkának. A pénzt talán elköltenék haszontalanságra a kötvény megmarad. Minden félévben kamatot hoz. A kötvényt kisorsoljuk, vagy ha majd kell a pénz — ki tudja, talán majd a kis unokának babakeleuzére — el is

## Hogyan háríthatja át a kisiparos az időközi munkabér- és anyagár-emelkedéseket megrendelőjére

Hogyan háríthatja át a kisiparos az időközi munkabér- és anyagár-emelkedéseket megrendelőjére

Még az elmúlt esztendőben részletesen ismertettük a kisiparosok teendőit a július 1-én életbe léptetett munkabér- és anyagár-emelkedések áthárításával kapcsolatban. Az utóbbi időben előfizetőink közül számosan érdeklődnek levélben az áthárítási lehetőségek iránt és ezért szükségesnek tartjuk, hogy a m. kir. közellátásügyi miniszter 45.096/1943. XIII. sz. leiratát teljes egészében ismételtén közlődjék.

A közellátásügyi miniszter leirata a következőképpen hangzik:

A kisiparosok által előre megállapított áron vállalt magánrendeléseknél a folyó évi július hó 1-én életbe léptetett munkabéremelések, valamint az azokkal kapcsolatos anyagár-emelkedések folytán akár hatóságilag megállapított, akár az 51.071/1942. K. M. és 91.931/1942. K. M. számú leiratok alapján az iparosok által kiszámi-

adhatják. Meglátja, hálásak lesznek a fiatalok.

Mihály bácsi kevés szóból is ért. — Igaza van, igazgató ur. Buza-kötvényt veszek az ötezer pengőből. Ezt gondoltam én már akkor is, amikor ide jöttem, de most már bizonyosan tudom, hogy jól cselekszem. Oktalan voltam, hogy eddig is ott-bon tartottam a pénzt.

Az igazgató előre engedte Mihály bácsit, aki felszabadult örömmel írja alá a jegyzési ívet.

Szívélyesen elbucuszna. — A hozomány gondját is elvetetem — gondolja magában, miközben erőteljes lépésekkel befordul az utcájukba. — Az asszonynak öröme lesz. És majd a kis unokának...

tott magasabb árak (munkavállalási díjak) a felek kölesönös meg egyezése alapján a kapott előlegre való tekintet nélkül érvényesíthetők.

Külön megrendelésre készült olyan termékeknel (munkáknál), amelyeknel a szállítási (elkészítési) határidő három hónapot meghalad, a magasabb árak (munkadíjak) az alábbiak szerint érvényesíthetők:

1. Az ár-emelés engedélyezésének, illetve életbe léptetésének időpontja a kikötött szállítási időt két részre osztja:

2. Az eladási árat (munkavállalási díjat) ennek a két résznek megfelelően a munkanapok száma szerint kiszámított arányban két részcsozatra kell bontani:

3. Az új ár életbe léptetése előtti időre eső és az előbbieket szerint kiszámított részcsozatra a magasabb árak (munkavállalási díjak) az előlegre való tekintet nélkül érvényesíthetők.

## SPORT

### Kiírták a Si Szövetség jelvénytörző versenyét

A Magyar Si Szövetség 1944 január és február hó folyamán az ország városiban ifjúsági fiú- és leány jelvénytörző versenyeket rendez. Nagyváradon január 30-ra tűzték ki a versenyt és a NAC-ot bízta meg a lebonyolítással. Nevezési zárlat: január 24. részletes felvilágosítást Szuhovszky Bertalan NAC titkár ad, Bethlen-utca 1. telefon: 27-31.

1. Az az ifjúsági versenyző, aki még nem szerepelt meg a bronz- vagy ezüst jelvényt, jogosult a vas-jelvénytörző versenyre.

2. Ugyanaz a versenyző egy versenynapon indulhat a vas-, bronz-, esetleg az ezüst-jelvénytörző versenyben is.

3. Az az ifjúsági versenyző, akinek vas-, bronz-, illetve ezüst-jelvénye van, a megfelelő fokozatú jelvénytörző versenyeken még egyszer nem indulhat.

4. A Magyar Si Szövetség, a Levente Egyesületek, a KISOK sportkörök és a Magyar Cserkészszervezet kötelekbe tartozó cserkészcsa-

patok ifjúsági sielői vehetnek részt, de csak azok, akik 1924-ben, vagy az azt követő években születtek. Diákok részére a versenyen való részvételre a KISOK miniszteri biztosa 988/1940. sz. alatt az általános rajtengedélyt megadta.

5. Vasjelvényt nyer az, aki az előírt tíz vasjelvénytörző gyakorlat 120 legmagasabb értékelési pontjából legalább 90 pontot szerez. Bronzjelvényt nyer az, aki az előírt bronzjelvénytörző gyakorlatok 105 legmagasabb értékelési pontjából legalább 80 pontot szerez. Ezüstjelvényt nyer az, aki az előírt jelvénytörző gyakorlatok 135 legmagasabb értékelési pontjából legalább 100 pontot szerez.

6. Leányversenyzők ebben az évben a vas- és bronzjelvénytörző gyakorlatoknál indulhatnak. A vasnál 6. és 10. pontot nem eszínálják, 80 pontból 50-et kell megszerezniük, hogy a vasjelvényt elnyerhessék. A bronznál az 1., 2. és 6. pontokat nem eszínálják, az 50 pontból 40-et kell megszerezniük, hogy a bronzjelvényt megszerezhessék.

1. Nevezés formája. Nevezni írásban kell. A nevezésben fel kell tüntetni a versenyző vezeték és keresztnévét, valamint a születési évét, valamint azt, hogy a versenyző a vas-, bronz-, vagy az ezüst-jelvénytörző versenyre nevez.

2. Nevezési díj. A nevezési díj személynként és versenyenként 1.50 pengő. A nevezést a nevezési díjjal a versenyintéző címére, a nevezési zárlat időpontjáig meg kell küldeni.

3. Nevezési zárlat. Az egyes versenyek nevezési zárlatának időpontját a versenykiírás közli.

4. Körzetbeosztás. Azok az ifjúsági versenyzők, akiknek lakóhelyén a szakelődő nem rendez versenyt, a hozzájuk legközelebbi helyen rendezendő versenyre nevezhetnek.

5. Zsidó a versenyen nem indulhat. Legközelebbi számunkban közöljük a vas-, bronz- és ezüst-jelvénytörző gyakorlatok leírását.

### Őszinte mozikeitika

#### Monte Christo: I. Az IF vár foglya

Bemutató a Korona-mozgóban

Flores Dumás Alexandre leghíresebb regényét, a Monte Christo grófit az új francia filmgyártás három estét betöltő filmdramájában dolgozta fel. Az első rész már itt van Váradon, a második rész a napokban érkezik, a harmadik részt most forgatják Franciaországban.

Az első rész tele van megrázó jelenetekkel, amelyek azonban még e résznek folyamán feloldódnak azzal a ténnyel, hogy a főhős huszévi kemény földalatti rabságból váratlanul kiszabadul és megkezdí az igazságszolgáltatást. Egyelőre csak megjutalmazza a jókat. A következő, második rész, mint címe is mutatja (A bosszú) már a gonoszok bűnhődését is tartalmazni fogja.

A film iránt nagy érdeklődés mutatkozik, főként azok részéről, akik a regényt eredetiben olvasták. Szereplői a francia film kiváló sztárjai. A gyárto pedig a külső és a belső felvételek készítésénél mindent elkövettek, hogy méltó legyenek a világsiker aratott regényhez.

OLASZ PÉTER dr.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

### Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925 évi 600 P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1944. január 17. délelőtt 11 órakor, a másodikat 1944. január 25. délelőtt 11 órakor a városi közraktárban kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészére erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nélkül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százaléka.

4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1944. január 7.

KUSZENDA FRIGYES, végrehajtó.

